

๒๑๖.๘๙
๙๙/๒๖๗๓
๘๓

การศึกษาพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ระดับฝึกอบรมได้ อายุระหว่าง 15 - 40 ปี

ปริญญาโท

ของ

ทองทวี ธนกาญจน์

๒๗ ๓๒๘. 2541

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา

ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาพิเศษ

มีนาคม 2541

ลิขสิทธิ์ เป็นของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

คณะกรรมการควบคุมและคณะกรรมการสอบได้พิจารณาปริญญาโทฉบับนี้แล้ว
เห็นสมควรรับเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต
วิชาเอกการศึกษาพิเศษ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒได้

คณะกรรมการควบคุม

..... น. พ. ร. จ. อ. น. เกตุแก่นจันทร์ ประธาน
(ดร.พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์)
..... อ. พ. อ. ช. เวที กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.พดุง อารยะวิญญู)

คณะกรรมการสอบ

..... น. พ. ร. จ. อ. น. เกตุแก่นจันทร์ ประธาน
(ดร.พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์)
..... อ. พ. อ. ช. เวที กรรมการ
(ศาสตราจารย์ ดร.พดุง อารยะวิญญู)
..... ศ. ส. กรรมการที่แต่งตั้งเพิ่มเติม
(ศาสตราจารย์ศรียา นิยมธรรม)

บัณฑิตวิทยาลัยอนุมัติให้รับปริญญาโทฉบับนี้ เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตร
ปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอกการศึกษาพิเศษ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

..... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

(ศาสตราจารย์ ดร.เสริมศักดิ์ วิศาลาภรณ์)

วันที่ 13 เดือน 5. ๑. พ.ศ. 41

ประกาศคุณูปการ

ปริญญาโทฉบับนี้สำเร็จลงด้วยดี เพราะได้รับความกรุณาในการให้คำแนะนำ และช่วยเหลืออย่างดียิ่งจาก อาจารย์ ดร.พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์ ประธานควบคุมปริญญาโท ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู กรรมการควบคุมปริญญาโท และศาสตราจารย์ ศรียา นิยมธรรม กรรมการสอบเพิ่มเติมการสอบปริญญาโท ผู้วิจัยขอกราบขอบพระคุณ เป็นอย่างสูง ไว้ ณ ที่นี้

ขอกราบขอบพระคุณ แพทย์หญิงชวลา เขียวธนู แพทย์หญิงเรือนแก้ว กนกพงศ์ศักดิ์ อาจารย์ ดร.ไพฑูรย์ วัชรสาร อาจารย์วินิต วงศ์ว่องการ อาจารย์สัมฤทธิ์ ตั้งโพธิ์ทอง อาจารย์วัลย์ลิกา สังข์ทอง คุณประเสริฐ จุฑา พร้อมทั้งคณะครูและบุคคลที่มีความบกพร่อง ทางสติปัญญาทุกท่านที่ให้ความช่วยเหลือ และอำนวยความสะดวกในการทําวิจัยครั้งนี้

ขอขอบคุณ คุณभावดี สวนกัน คุณประยุกต์ ประจันบาน คุณนัยนา ผดุงสงฆ์ คุณศรีตลา ตูลเตมีย์ เพื่อน ๆ พี่ ๆ และน้อง ๆ นิสิตปริญญาโท วิชาเอกการศึกษาพิเศษ ทุกท่านที่ให้อาสาแนะและเป็นกำลังใจในการทําปริญญาโท ฉบับนี้ด้วยดีตลอดมา

คุณค่าและประโยชน์ ของปริญญาโทฉบับนี้ขอมอบเป็นเครื่องบูชา พระคุณของบิดา มารดา ครูอาจารย์ ทุกท่านที่อบรมสั่งสอนให้ความรู้ตลอดมา

ทองทวี ธนกาญจน์

สารบัญ

บทที่	หน้า
1 บทนำ	1
ภูมิหลัง	1
ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า	2
ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า	2
ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า	3
นิยามศัพท์เฉพาะ	3
2 เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า	5
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	5
ความหมายและภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา	5
ระดับเชาวน์ปัญญาของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	7
ลักษณะพัฒนาการของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	13
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	16
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการปรับตัว	17
ความหมายของการปรับตัว	17
การวัดพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา	22
งานวิจัยที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการปรับตัว	23
เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการปรับตัวทักษะการรับประทานอาหาร	24
งานวิจัยที่เกี่ยวกับทักษะการรับประทานอาหาร	26
สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า	29

บทที่	หน้า
3	30
3.1	30
3.2	31
3.3	33
3.4	34
3.5	35
4	36
5	46
5.1	46
5.2	46
5.3	46
5.4	47
5.5	47
5.6	48
5.7	49
5.8	51
5.9	51
5.10	53
5.11	54
5.12	60
5.13	68

บัญชีตาราง

ตาราง	หน้า
1 การแบ่งระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญาตาม ICD 10	8
2 แบ่งระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญาตาม AAMD	12
3 ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัว ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้กลุ่ม อายุระหว่าง 15 - 23 ปี	36
4 ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัว ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้กลุ่มอายุ ระหว่าง 24 - 32 ปี	37
5 ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัว ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้กลุ่มอายุ ระหว่าง 33 - 40 ปี	38
6 ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัว ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้กลุ่มอายุ ระหว่าง 15 - 40 ปี	39
7 ความถี่ และร้อยละของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวทักษะทางสังคม ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้	40
8 ความถี่ และร้อยละของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวทักษะทางด้านการ รับประทานอาหารของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับ ฝึกอบรมได้	41
9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคล ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมทั้ง 3 กลุ่มอายุ คือ กลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี, กลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 ปี และ กลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 ปี	42

10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรม การปรับตัวของบุคคล ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกรวมได้ 3 กลุ่มอายุ คือ กลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี, กลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 ปี, และ กลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 ปี	43
11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรม การปรับตัวของบุคคล ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกรวมได้ 3 กลุ่มอายุ คือ กลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี, กลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 ปี, และ กลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 ปี	44
12 การเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญา ระดับฝึกรวมได้ 3 กลุ่มอายุ คือ กลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี, กลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 ปี และกลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 ปี ..	45

บัญชีภาพประกอบ

ภาพประกอบ

หน้า

1	กรอบแนวคิดการวิจัย	28

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

การปรับตัวเป็นสิ่งจำเป็นและมีความสำคัญต่อมนุษย์ เพราะมนุษย์ไม่สามารถอยู่ได้ตามลำพัง ต้องมีเพื่อน มีกลุ่มสังคมที่จะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกันตั้งแต่สังคมเล็ก ๆ ในครอบครัวขยายออกไปเป็นสิ่งคมห้องเรียน สังคมโรงเรียน สังคมการทำงาน จนถึงสังคมชุมชน ทุกกลุ่มสังคมต้องมีการติดต่อสัมพันธ์ซึ่งพวอาศัยกัน ซึ่งต้องอาศัยการปรับตัว การปรับตัวจึงมีความสำคัญทั้งด้านส่วนบุคคลและด้านสังคม (สุขุมล เกษมสุข. 2535) บุคคลมีการอาจมีปัญหการปรับตัวหลาย ๆ อย่างซึ่งทำให้มีพฤติกรรมทางสังคมที่ไม่เหมาะสม และเป็นเหตุให้เกิดการรุดรยรวมด้อยไปด้วย ในขณะที่เดียวกันบุคคลมีการจำนวนมากที่ประสบกับความยุ่งยากในการปรับตัวอันสืบเนื่องมาจากการขาดทักษะทางสังคม

บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นอกจากจะมีสติปัญญาต่ำกว่าเกณฑ์เฉลี่ยของบุคคลโดยทั่วไปแล้วยังมีความบกพร่องในการปรับตัวในสังคมร่วมด้วย อัตราความชุกของภาวะบกพร่องทางสติปัญญามีประมาณร้อยละ 2 - 3 ของประชากร และกระจายอยู่ในชุมชน (จนิษฐา เทวินทรภักดี. 2531) ข้อแตกต่างจากบุคคลทั่วไปที่สังเกตได้ คือ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีปัญหาในการช่วยเหลือตนเองในการดำรงชีวิต การแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้นจากตนเอง และบุคคลรอบข้าง การแสดงออกที่เหมาะสมในแต่ละสถานการณ์ รวมทั้งการมีสัมพันธภาพกับบุคคลทั่วไป

ปัจจัยสำคัญที่จะช่วยให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้มีการดำเนินชีวิตที่ดีขึ้น คือได้รับการฝึกสอนทักษะทางสังคมที่เหมาะสม ได้รับความจงใจจากพ่อแม่ สมาชิกในครอบครัวและบุคคลในสังคม ตลอดจนการรักษาพยาบาลที่ถูกต้องมากกว่าการคำนึงถึงเฉพาะสภาพความบกพร่องของบุคคลนั้น ๆ ซึ่งจะเห็นรากฐานในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไป เพราะทักษะทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานอันทำให้มนุษย์สามารถสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลในชุมชนได้อย่างเหมาะสม มีการแสดงออกทางพฤติกรรมอย่างถูกต้องตามสังคมนิยม และกาลเทศะการฝึกสอนทักษะทางสังคมในการปรับตัวให้แก่บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจึงมีความสำคัญ เพราะจะทำให้บุคคลที่มีความบกพร่อง

ทางสติปัญญา รู้จักคิดเป็น ทำเป็น แก้ปัญหาเป็น (วารี หะวานนท์. 2534) ดังนั้นจึงควรมีการเสริมสร้างทักษะทางสังคมในการปรับตัวสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยเริ่มตั้งแต่อายุน้อย และการทำอย่างต่อเนื่อง

เนื่องจากการปรับตัวมีความสำคัญ และจำเป็นต่อบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอย่างมาก เพราะเป็นสิ่งที่จะช่วยทำให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถดำเนินชีวิตอยู่ได้อย่างมีประสิทธิภาพและเสมอภาคเช่นเดียวกับสมาชิกส่วนใหญ่ในสังคม ดังนั้นจึงควรศึกษาถึงความสามารถในการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาว่าเป็นอย่างไร และสามารถนำไปเป็นแนวทางในการให้ความช่วยเหลือและให้บริการแนะแนว ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สามารถปรับตัวให้เข้ากับบุคคลทั่วไปในสังคม และยังช่วยลดปัญหาที่อาจเกิดขึ้นได้ ทั้งยังช่วยทำให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สามารถจะดำเนินชีวิตอยู่ในสังคมร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข และมีประสิทธิภาพต่อไป

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้ในโรงพยาบาลราชานุกูล อายุระหว่าง 15 - 40 ปี
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้ในโรงพยาบาลราชานุกูล อายุระหว่าง 15 - 40 ปี

ความสำคัญของการศึกษาค้นคว้า

ผลการวิจัยสามารถใช้เป็นแนวทางสำหรับครู อาจารย์ ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน พหุติกรรมการปรับตัวให้แก่บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้อย่างเหมาะสม และมีประสิทธิภาพมากขึ้น

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าผู้ศึกษากำหนดขอบเขตการศึกษา ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อายุระหว่าง 15 - 40 ปี ที่ได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพ โรงพยาบาลราชานุกูล

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อายุระหว่าง 15 - 40 ปี ที่ได้รับการฝึกอบรมทางด้านอาชีพ ระดับฝึกอบรมได้ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน โรงพยาบาลราชานุกูลในปี พ.ศ. 2539 เลือกมาจากกลุ่มประชากรโดยวิธีการจับฉลาก จำนวน 60 คน

2. ตัวแปรที่ใช้ในการศึกษาวิจัย

2.1 ตัวแปรต้น คือ อายุ ได้แก่

- 1) 15 - 33 ปี
- 2) 24 - 32 ปี
- 3) 33 - 40 ปี

2.2 ตัวแปรตาม คือ พฤติกรรมการปรับตัว ได้แก่

- 1) ทักษะทางสังคม
- 2) ทักษะการรับประทานอาหาร

นิยามศัพท์เฉพาะ

พฤติกรรมการปรับตัว หมายถึง การกระทำที่บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาประพฤติปฏิบัติเพื่ออยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ประพฤติปฏิบัติตนเพื่อตามแนวทางสังคมส่วนใหญ่ ตลอดจนเข้าใจสภาพของตนเอง และสภาพความสัมพันธ์กับผู้อื่น ซึ่งประกอบไปด้วยลักษณะต่าง ๆ ของทักษะทางสังคม การช่วยเหลือตนเอง รับประทานอาหาร การจับถ้าย การดูแลสุขภาพอนามัย การดูแลตนเองในเรื่องการแต่งกาย ตลอดจนด้านการมีความสัมพันธ์กับผู้อื่น อีกทั้งทักษะทางด้านอาชีพ

ซึ่งสามารถประเมินความสามารถดังกล่าวได้ โดยในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้แบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัว Checklist of Adaptive Living Skills (CALS) ได้แก่

1. ทักษะทางสังคม หมายถึง การทำกิจกรรมร่วมกับบุคคลอื่นในสังคม การทำกิจกรรมตามลำพังคนเดียวโดยสามารถควบคุมตนเองได้ เช่น การเล่น การต่อรูปภาพรวมถึงการสนทนากับบุคคลอื่นในสังคม การปฏิบัติตนตามกฎเกณฑ์ของสังคม การแบ่งปันสิ่งของให้กับผู้อื่น เช่น ของเล่น ขนม

2. ทักษะการรับประทานอาหาร หมายถึง การช่วยเหลือตนเองในเรื่องของการรับประทานอาหาร มารยาทในการรับประทานอาหาร เช่น การใช้ช้อนส้อมในการรับประทานอาหาร

โรงพยาบาลราชานุกูล หมายถึง สถานที่ให้บริการบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาแบบครบวงจรตั้งแต่การตรวจ วินิจฉัย บำบัดรักษา ส่งเสริมป้องกัน และฟื้นฟูสมรรถภาพ และเป็นที่ให้ความรู้ด้านภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาแก่บุคลากรที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐและเอกชน

เกณฑ์คะแนนการประเมินผลพฤติกรรมการปรับตัวแบ่งเป็น 3 ระดับ คือ

1. ระดับน้อย หมายถึง ปริมาณพฤติกรรมการปรับตัวน้อย

ทักษะทางสังคม คะแนน 25 - 36 มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย

ทักษะการรับประทานอาหาร คะแนน 34 - 42 มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย

2. ระดับปานกลาง หมายถึง ปริมาณพฤติกรรมการปรับตัวปานกลาง

ทักษะทางสังคม คะแนน 37 - 48 มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

ทักษะการรับประทานอาหาร คะแนน 43 - 51 มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

3. ระดับมาก หมายถึง ปริมาณพฤติกรรมการปรับตัวมาก

ทักษะทางสังคม คะแนน 49 - 60 มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

ทักษะการรับประทานอาหาร คะแนน 52 - 60 มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาค้นคว้า

ในการศึกษาค้นคว้าผู้วิจัยศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และจัดแบ่งเป็นหัวเรื่องตามลำดับดังต่อไปนี้

1. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 1.1 ความหมายและภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 1.2 ระดับเชาวน์ปัญญาของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 - 1.3 ลักษณะพัฒนาการของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
2. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
3. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการปรับตัว
 - 3.1 ความหมายของการปรับตัว
 - 3.2 การวัดพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการปรับตัว
5. เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการปรับตัวทักษะการรับประทานอาหาร
6. งานวิจัยเกี่ยวกับทักษะการรับประทานอาหาร

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

1. ความหมายของคำว่าบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

คำว่า "บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา" มีผู้ให้ความหมายหลายทัศนะดังนี้
ความหมายตาม American Association on Mental Retardation บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (Mental Retardation) หมายถึง ภาวะที่มีความจำกัดเกิดขึ้นมีผลต่อการปฏิบัติงานในขณะนั้น แสดงลักษณะมีความสามารถทางสติปัญญาต่ำกว่าปกติ ปรากฏร่วมกับมีความจำกัดทางทักษะด้านการปรับตัวอย่างน้อย 2 ทักษะ หรือมากกว่า คือ ทักษะการสื่อความหมาย การดูแลตนเอง การดำรงชีวิตประจำวัน ทักษะทางสังคม ทักษะการไร้ใช้

สาธารณสุขสมบัติการควบคุมตนเอง สุขอนามัยและความปลอดภัย การเรียนวิชาการเพื่อชีวิตประจำวัน การใช้เวลาว่างและการทำงาน ทั้งนี้ต้องมีภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาเกิดขึ้นก่อนอายุ 18 ปี (พัชรวิวัลย์ เกตุแก่นจันทร์. 2537) ดังนั้น จะเห็นได้ว่าเกณฑ์การมองภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา AAMR มองที่

1. ระดับความสามารถทางสติปัญญา โดยการวัดระดับสติปัญญาไม่ต่ำกว่า

70 - 75

2. ลักษณะของความจำกัดในทักษะการปรับตัวต่อไปนี้อย่างน้อย 2 ทักษะ
 - 2.1 การสื่อความหมาย (Communication)
 - 2.2 การดูแลตนเอง (Self-care)
 - 2.3 การดำรงชีวิตในบ้าน (Home Living)
 - 2.4 ทักษะทางสังคม (Social Skills)
 - 2.5 การใช้สาธารณสุขสมบัติ (Community Use)
 - 2.6 การควบคุมตนเอง (Self-Direction)
 - 2.7 สุขอนามัยและความปลอดภัย (Health and Safety)
 - 2.8 การเรียนวิชาการเพื่อดำรงชีวิตประจำวัน (Functional Academic)
 - 2.9 การใช้เวลาว่าง (Leisure)
 - 2.10 การทำงาน (Work)
3. ลักษณะความบกพร่องทางสติปัญญาก่อนอายุ 18 ปี

แนวทางการวินิจฉัย

การวินิจฉัย AAMR พิจารณาครอบคลุมสิ่งต่อไปนี้

- 1) ระดับสติปัญญาและทักษะการปรับตัว
- 2) จุดเด่น จุดด้อยในด้านลักษณะทางจิตวิทยาและอารมณ์
- 3) สุขภาพทางกายและสาเหตุ
- 4) สภาพแวดล้อมที่ดำเนินชีวิตอยู่

AAMD (The American Academy of Mental Deficiency) ให้ความ

ความหมาย คือ ระดับสติปัญญาที่ด้อยหรือต่ำกว่าปกติ เนื่องจากพัฒนาการของสมองหรือจิตใจหยุดชะงักเจริญเติบโตไม่เต็มที่ ทำให้มีความสามารถจำกัดในการเรียนไม่สามารถปรับตัวเข้ากับสังคม และมีการเจริญเติบโตไม่สมวัย

ความหมายทางการแพทย์ของ ICD (International Classification of Disease) ให้ความหมายคือ ภาวะที่สมองหยุดพัฒนาหรือพัฒนาได้ไม่เต็มที่ ทำให้เกิดความบกพร่องทางทักษะต่าง ๆ ในระยะพัฒนาการ ซึ่งส่งผลต่อระดับเชาวน์ปัญญาทุก ๆ ด้าน เช่น ความสามารถด้านสติปัญญา ภาษา การเคลื่อนไหว และทักษะทางสังคม มีความบกพร่องในเรื่องการปรับตัว อาจมีหรือไม่มีความคิดปกติกายหรือทางจิตร่วมด้วย

สรุปจากความหมายภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา หมายถึง ภาวะที่สมองหยุดพัฒนาหรือพัฒนาได้ไม่เต็มที่ ทำให้เกิดความจำกัดทางด้านการเรียนและทักษะการปรับตัวให้สอดคล้องกับความต้องการในชีวิตประจำวัน ตามสภาพแวดล้อมของสังคมปกติ อาจจะมีหรือไม่มีความคิดปกติกายหรือทางจิตร่วมด้วยทั้งนี้จะต้องเกิดขึ้นก่อนอายุ 18 ปี

2. ระดับเชาวน์ปัญญาของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

การแบ่งระดับสติปัญญาของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา (ผดุง อารยะวิญญู. 2533)

องค์การอนามัยโลก (World Health Organization ชื่อย่อ (WHO) ได้แบ่งการจัดระดับความบกพร่องทางสติปัญญาออกเป็น 4 ระดับคือ

1. บกพร่องทางสติปัญญาระดับเล็กน้อย (Mild) ระดับเชาวน์ปัญญา 50 - 70
2. บกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลาง (Moderate) ระดับเชาวน์ปัญญา 35 - 49
3. บกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรง (Severe) ระดับเชาวน์ปัญญา 20 - 34
4. บกพร่องทางสติปัญญาระดับรุนแรงมาก (Profound) ระดับเชาวน์ปัญญาต่ำกว่า 20

ตาม ICD (International Classification of Disease by WHO) ปัจจุบันใช้ ICD 10 Edition 4 Revised (กัลยา สุตะบุตร. 2535) ซึ่งแบ่งระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญาไว้ดังตาราง 1

ตาราง 1 การแบ่งระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญาตาม ICD 10

ระดับความรุนแรง	คะแนนของ แบบทดสอบทาง สติปัญญา (IQ)	ลักษณะ เฉพาะ
น้อย (Mild)	50 - 70	มีพัฒนาการด้านภาษาช้าสามารถพัฒนาความสามารถในการใช้ภาษาในชีวิตประจำวันได้ และสามารถพึ่งตนเองในเรื่องการดูแลตนเอง เช่น การรับประทานอาหาร การอาบน้ำ การแต่งตัว และการควบคุมการขับถ่าย รวมถึงทักษะที่ใช้ในชีวิตทั่ว ๆ ไป และงานบ้าน มักพบปัญหาในเรื่องการศึกษาในโรงเรียน โดยเฉพาะการอ่านและการเขียนมีความสามารถในการทำงานเชิงวิชาการสำหรับปัญหาสังคม อารมณ์ และพฤติกรรมและความต้องการในการแก้ไขและการสนับสนุนช่วยเหลือจะมีลักษณะคล้ายคลึงกับบุคคลที่มีสติปัญญาปกติ
ปานกลาง (Moderate)	35 - 49	มีพัฒนาการด้านภาษาค่อนข้างจำกัดระดับการพัฒนาของแต่ละคนก็มีความแตกต่างกัน บางคนสามารถร่วม

ตาราง 1 (ต่อ)

ระดับความรุนแรง	คะแนนของ แบบทดสอบทาง สติปัญญา (IQ)	ลักษณะเฉพาะ
		สนทนาง่าย ๆ ได้ บางคนทำได้แต่เพียง ใช้ภาษาเพื่อสื่อความต้องการขั้นพื้นฐาน บางคนเข้าใจคำสั่งง่าย ๆ เท่านั้น มีผล สัมฤทธิ์ในการดูแลตนเอง และทักษะด้าน การเคลื่อนไหวล่าช้ามีความก้าวหน้าใน การเรียนรู้จำกัดแต่พอจะเรียนทักษะ พื้นฐานที่จำเป็นในการอ่านเขียนและนับ จำนวนได้โปรแกรมทางการศึกษาสามารถ จัดให้แต่ละคนได้มีโอกาสนักศึกษาศักยภาพ ที่มีอยู่อย่างจำกัด เพื่อให้มีทักษะพื้นฐาน บางอย่างที่เป็น บุคคลระดับปานกลาง วัยผู้ใหญ่สามารถทำงานเชิงปฏิบัติงาน ง่าย ๆ ได้ ด้งานนั้นมีการวางแผนทาง การปฏิบัติที่รอบคอบและจัดให้มีคำปรึกษา แนะนำอย่างดี โดยทั่วไปจะไม่สามารถพึ่ง ตนเองได้เต็มที่ และส่วนใหญจะสามารถ พัฒนาความสามารถทางสังคมในการสร้าง ปฏิสัมพันธ์สื่อความหมายกับผู้อื่น และเข้า ร่วมกิจกรรมทางสังคมง่าย ๆ ได้

ตาราง 1 (ต่อ)

ระดับความรุนแรง	คะแนนของ แบบทดสอบทาง สติปัญญา (IQ)	ลักษณะเฉพาะ
รุนแรง (Severe)	20 - 34	มีลักษณะคล้ายคลึงกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาระดับปานกลาง แต่มักจะพบสาเหตุทางพยาธิสภาพและมีสภาวะที่เกิดร่วมด้วย บุคคลกลุ่มนี้ส่วนใหญ่จะมีปัญหาของความบกพร่องด้านอื่น ๆ ที่เกิดร่วมด้วยอย่างชัดเจน
รุนแรงมาก (Profound)	น้อยกว่า 20	มีความจำกัดอย่างมากในด้านการเข้าใจหรือทำตามคำขอร้องหรือคำสั่ง ส่วนใหญ่ไม่เคลื่อนไหว หรือเคลื่อนไหวได้น้อยมาก ไม่สามารถควบคุมตัวเองได้ การดูแลตนเองในระดับพื้นฐานทำได้เพียงเล็กน้อยหรือทำไม่ได้เลย จำเป็นต้องได้รับการช่วยเหลือให้คำปรึกษาและแนะนำ

ตาราง 1 (ต่อ)

ระดับความรุนแรง	คะแนนของ แบบทดสอบทาง สติปัญญา (IQ)	ลักษณะเฉพาะ
อื่น ๆ (Other)	ทำการประเมิน เชาน์ปัญญาตาม วิธีการปกติได้ยาก หรือไม่สามารถ ทำได้	มักมีความบกพร่องทางกายหรือ ทางประสาทรับรู้เกิดขึ้นร่วมด้วย เช่น ตาบอด หูหนวก หรือมีความผิดปกติ อย่างรุนแรงหรือพิการทางกาย
ระบุประเภท ไม่ได้ (Unspecified)		มีหลักฐานว่าเป็นบุคคลที่มีความ บกพร่องทางสติปัญญา แต่มีข้อมูลไม่ เพียงพอที่จะแยกประเภท เช่น ช้างต้นได้

ตาราง 2 แบ่งระดับความรุนแรงของความบกพร่องทางสติปัญญาตาม AAMD

ระดับความรุนแรง	คะแนนของแบบทดสอบทางสติปัญญา		การแบ่งตามระดับการศึกษา
	Standford Binet	Wechlera	
ก้ำกึ่ง (Borderline)	69 - 84	70 - 84	Dull Normal
น้อย (Mild)	52 - 68	55 - 69	Educable
ปานกลาง (Moderate)	35 - 51	40 - 54	Trainable
รุนแรง (Severe)	20 - 35	25 - 39	Dependent
รุนแรงมาก (Profound)	< 20	< 25	Dependent
ส่วนเบี่ยงเบน มาตรฐานของ เครื่องวัด	3	4	
ความแปรปรวน	16	16	

* เริ่มใช้ในปี 1973 โดย AAMD ตามความหมายของภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งไม่จัด Borderline ไว้ในกลุ่มของความบกพร่องทางสติปัญญา
ที่มา : จากหนังสือ Mental Retardation in Social Context. 1989.

การแบ่งระดับสติปัญญาของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จะมองทั้งระดับ เขาว่าปัญญาและพฤติกรรมไปพร้อม ๆ กัน จะไม่มองอย่างใดอย่างหนึ่ง ทั้งนี้เขาว่าปัญญา ระดับพอเรียนได้ เมื่อได้รับการกระตุ้นจะมีพัฒนาการที่ดีได้ง่ายกว่าระดับพอฝึกได้ เพราะบุคคล ระดับพอฝึกได้จะมีความพิการซ้ำซ้อนร่วมอยู่ด้วย ซึ่งการกระตุ้นพัฒนาการจะกระทำได้ยากกว่า ระดับพอเรียนได้

3. ลักษณะพัฒนาการของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ความหมายของพัฒนาการ

สุภัททา ปิณฑะแพทย์ (2527) ความหมายของพัฒนาการ หมายถึง ความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นแต่ละช่วง ตามลำดับขั้นตอน ซึ่งกำหนดขึ้นโดยธรรมชาติในรูปลักษณะเดียวกันหมดทุกคน เรียกว่า เป็นไปตามกฎเกณฑ์สากลตามธรรมชาติ

ประภาพพันธุ์ กรรณีสีกาจ (2527) ความหมายของพัฒนาการ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงทั้งในโครงสร้าง (Structure) และแบบแผนของอินทรีย์ทุกส่วน การเปลี่ยนแปลงนี้จะก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ เป็นขั้น ๆ จากระยะหนึ่งไปอีกระยะหนึ่ง ทำให้บุคคลมีลักษณะ และความสามารถใหม่ ๆ เกิดขึ้น ซึ่งจะมีผลทำให้เจริญก้าวหน้าขึ้นเป็นลำดับ ทั้งทางด้านร่างกาย สติปัญญา อารมณ์ และสังคม

ศิริโรสภากย์ นูรพาเตชะ (2529) ความหมายของพัฒนาการ หมายถึง กระบวนการที่เป็นระเบียบของการเปลี่ยนแปลงในด้านรูปร่างและส่วนต่าง ๆ ของร่างกาย รวมทั้งการรวมส่วนต่าง ๆ ของร่างกายมาทำหน้าที่เฉพาะอย่างใดอย่างหนึ่ง การเปลี่ยนแปลงนี้จะก้าวหน้าไปเรื่อย ๆ จากระยะหนึ่งไปอีกระยะหนึ่ง และอัตราของการพัฒนานี้ไม่แน่นอน เปลี่ยนแปลงไปแล้วแต่ละบุคคล

ดังนั้น อาจกล่าวได้ว่าพัฒนาการ หมายถึง กระบวนการเปลี่ยนแปลงในด้านต่าง ๆ ของมนุษย์อย่างมีระเบียบแบบแผนสืบเนื่องกันไป ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพ การพัฒนานั้นไม่เพียงแต่เพิ่มในด้านขนาด รูปร่าง หรือน้ำหนักเท่านั้น แต่รวมถึงการที่จะต้องมีลักษณะใหม่ ๆ เกิดขึ้น และมีความสามารถใหม่ ๆ เกิดขึ้นด้วย

องค์ประกอบของพัฒนาการ ประกอบด้วย (Breckenridge. 1986)

1. การเจริญงอกงาม (Growth) เป็นการเปลี่ยนแปลงทางขนาดของมนุษย์ เช่น น้ำหนัก ส่วนสูง ขนาดลำตัว อวัยวะโครงสร้างภายในเพื่อทำหน้าที่ให้เหมาะสม ส่วนพัฒนาการด้านสมองก็แสดงให้เห็นถึงการมีคอร์เท็กซ์เพิ่มมากขึ้น มีความสามารถในการให้เหตุผล การจำ การรับรู้ และจินตนาการ
2. วุฒิภาวะ (Maturation) เป็นการเปลี่ยนแปลงทางด้านคุณภาพที่เป็นผลรวมจากอิทธิพลของยีนส์ (Genes) ซึ่งถ่ายทอดทางพันธุกรรม ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพฤติกรรมและอวัยวะต่าง ๆ
3. การเรียนรู้ (Learning) หมายถึง กระบวนการที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมที่ค่อนข้างถาวรอันเป็นผลมาจากประสบการณ์และการฝึกฝน

นอกจากนี้ สุภัททา บิดตะแพทย์ (2527) กล่าวว่า พัฒนาการของมนุษย์น่าจะสืบเนื่องมาจากองค์ประกอบที่สำคัญดังนี้คือ

1. องค์ประกอบภายในร่างกาย (Internal Factors) เป็นองค์ประกอบที่มนุษย์ได้รับมาโดยธรรมชาติจะประกอบด้วย
 - 1.1 พันธุกรรม (Heredity) เป็นสิ่งที่กำหนดขึ้นจากการที่เซลล์ของร่างกายประกอบไปด้วยยีนส์จำนวนมากายที่กำหนดลักษณะต่าง ๆ รวมทั้งการเจริญเติบโต และลักษณะของพัฒนาการ ในแต่ละขั้นตอนของชีวิต ลักษณะของพัฒนาการที่ถูกกำหนดโดยพันธุกรรมนั้นมีความสำคัญมาก เพราะทำให้แต่ละบุคคลมีอัตราของการเจริญงอกงามและขั้นตอนของการพัฒนาที่เป็นไปโดยธรรมชาติของเผ่าพันธุ์และประเภทของสัตว์โลกแต่ละชนิด พันธุกรรมจะเป็นเครื่องมือประกอบคำอธิบายว่าทำไมบุคคลหนึ่งจึงมีความเจริญงอกงาม และมีลักษณะของการพัฒนาการที่แตกต่างไปจากอีกบุคคลหนึ่งด้วย
 - 1.2 วุฒิภาวะ (Maturation) คือ ความพร้อมของร่างกายที่จะทำสิ่งหนึ่งสิ่งใดได้เองโดยธรรมชาติเป็นผู้กำหนด การเจริญเติบโตทางร่างกายของมนุษย์จะมีลักษณะของพัฒนาการที่ก้าวไปสู่ความมีวุฒิภาวะทั้งสิ้น ดังนั้น วุฒิภาวะจึงเป็นลักษณะของการเปลี่ยนแปลงอย่างมีรูปแบบภายในร่างกาย ในลักษณะของขนาด รูปร่าง ความสามารถในการปฏิบัติภารกิจของร่างกาย และทักษะซึ่งลำดับขั้นตอนของการเกิดวุฒิภาวะนั้น จะ เป็นไปตามกำหนดที่ธรรมชาติได้วางรูปแบบไว้

2. องค์ประกอบภายนอกในร่างกาย (External Factors)

องค์ประกอบภายนอกเป็นลักษณะของพัฒนาการที่เป็นผลสืบเนื่องมาจากการมีโรคาสที่จะกระทำ ซึ่งเรียกว่าเป็นประสบการณ์ซึ่งมักจะสืบเนื่องมาจากการฝึกหัด เพราะสภาพความจริงแล้วมนุษย์เรียนรู้จากประสบการณ์หลาย ๆ ด้านมากมายนับตั้งแต่คลอดจากครรภ์มารดา ซึ่งการเรียนรู้อาจเกิดได้ในรูปแบบของการวางเงื่อนไข และการเลียนแบบ

3. องค์ประกอบผสมผสานระหว่างภายในและภายนอกในร่างกาย (Interaction Between Internal and External Factors)

เป็นองค์ประกอบที่มีลักษณะผสมผสานกันระหว่างภายในและภายนอกในร่างกาย ซึ่งเป็นลักษณะที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการพัฒนาภายนอกร่างกาย เป็นลักษณะที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงรูปแบบของการพัฒนาการไปในทางที่ดีขึ้น หรือบกพร่อง องค์ประกอบต่าง ๆ ที่สำคัญมีดังนี้คือ

3.1 ตัวแปรทางชีวภาพที่ไม่เกี่ยวข้องกับการสืบทอดทางพันธุกรรม

(Nongenetic Biological Variables) ซึ่งสิ่งเหล่านี้อาจดูเหมือนได้รับการสืบทอดมาจากพันธุกรรมได้ เช่น ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญาของบุคคลที่เกิดจากการขาดออกซิเจนในระหว่างคลอด หรือการทำงานของต่อมพิทูอิทารี (Pituitary Gland) ซึ่งทำให้การเจริญเติบโตของร่างกายผิดปกติไป ซึ่งตัวแปรเหล่านี้อาจจะปรากฏให้เห็นในขั้นตอนใดขั้นตอนหนึ่งของการพัฒนาการก็ได้

3.2 สภาพแวดล้อมทางสังคมที่มีผลต่อพัฒนาการทางด้านจิตใจ (Social Psychology Environment) สภาพแวดล้อมเหล่านี้มีผลต่อพัฒนาการด้านจิตใจ เพราะเป็นสภาพแวดล้อมของบุคคลในสังคมที่บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาใกล้ชิด มีความสนิทสนมด้วย เช่น พ่อ แม่ พี่เลี้ยง กลุ่มเพื่อน ครู และบุคคลอื่น ๆ ที่เข้ามามีส่วนร่วม สัมพันธ์กับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งลักษณะขององค์ประกอบเหล่านี้ต่างมีอิทธิพลต่อสภาพจิตใจของบุคคลกลุ่มนี้มาก

3.3 ลักษณะของสังคม ประเพณี และวัฒนธรรม (General Social and Culture) สภาพทางสังคม วัฒนธรรม และประเพณีต่าง ๆ มีความสำคัญต่อการแสดงออกทางพฤติกรรมของมนุษย์เป็นอย่างมาก ทั้งก่อให้เกิดบุคลิกภาพ ซึ่งเป็นลักษณะประจำตัวของบุคคล

ที่อยู่สภาพของสังคม วัฒนธรรม และประเพณีนั้น ๆ ทั้งนี้เพราะสังคมที่บุคคลอยู่มีเงื่อนไขและข้อกำหนด มีวัฒนธรรมและประเพณีที่บุคคล เมื่อเข้ามาอยู่สถานทีนั้น ๆ ปฏิบัติสืบต่อ ๆ กันมาก จากที่กล่าวมาแล้วพอสรุปได้ว่า พัฒนาการของมนุษย์เป็นผลสืบเนื่องมาจากสภาพตามธรรมชาติ ซึ่งได้ถูกกำหนดมาแล้วว่าจะต้องมีกระบวนการสืบเนื่องกันอย่างไร และสภาพแวดล้อมของการเลี้ยงดู ซึ่งเป็นการหล่อหลอมตัวบุคคลให้อยู่ในลักษณะที่เป็นตัวบุคคลนั้น ๆ และเป็นสิ่งที่จะก่อให้เกิดบุคลิกลักษณะ และพฤติกรรมแสดงออกผสมผสานกันไป ซึ่งธรรมชาติของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นั้น จะมีพัฒนาการทุกด้านเจริญได้เหมือนบุคคลปกติ เพียงแต่จะล่าช้า และต้องอาศัยกิจกรรมต่าง ๆ มากมายมาเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดวุฒิภาวะและการเรียนรู้

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

จากการศึกษาทัศนคติของบุคคลปกติที่มีต่อบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในมลรัฐนิวยอร์ก ประเทศสหรัฐอเมริกา ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่มีทัศนคติทางบวกต่อบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และมีความต้องการที่จะปฏิสัมพันธ์กับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และยิ่งพบอีกว่าหากบุคคลปกติมีโอกาสเรียนรู้เกี่ยวกับความเป็นไปของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา แล้วข้อมูลที่บุคคลปกติได้รับจะมีส่วนช่วยให้บุคคลปกติมีทัศนคติในทางบวกต่อบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญายิ่งขึ้น (จลวย จตุกุล. 2531 ; อ้างอิงมาจาก Kugelmass. 1944)

จากงานวิจัยดังกล่าวข้างต้นแสดงให้เห็นว่าบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญายังเป็นที่ยอมรับรองบุคคลปกติโดยทั่วไป การทำให้การกระตุ้นพัฒนาการและการจัดโภชนาการให้แก่บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอย่างเหมาะสมจะสามารถช่วยเหลือ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถพัฒนาตนเองได้ ทั้งนี้เพราะบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีความสามารถในการเรียนรู้ได้เช่นเดียวกับบุคคลปกติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. ม.ป.ป. : อ้างอิงมาจาก Ray. 1983)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมการปรับตัว

1. ความหมายของการปรับตัว

การปรับตัว หมายถึง ขบวนการที่บุคคลใช้เพื่อที่จะกระทำให้อยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข โดยการประพฤติดนได้ตามแนวทางส่วนใหญ่ของสังคม ตลอดจนเข้าใจสภาพของตนเอง และสภาพความสัมพันธ์ของผู้อื่น (ฉลวย จตุกุล. 2531)

การปรับตัวถือเป็นกิจกรรมที่สำคัญประการหนึ่งของชีวิต ลักษณะการปรับตัวของแต่ละบุคคลจะเป็นอย่างไร ขึ้นอยู่กับบุคลิกภาพ และสิ่งแวดล้อม หรือสถานการณ์ที่แต่ละบุคคลเผชิญอยู่ ทั้งนี้เพราะการดำเนินชีวิตของคนเราย่อมมีอุปสรรค ส่งเสริมให้เกิดความเครียด จึงต้องปลดปล่อยความเครียด เพื่อเป็นการรักษาสภาพแห่งความสมดุลย์ของชีวิต ทำให้บุคคลเกิดการปรับปรุงพฤติกรรมของตนที่เรียกว่า การปรับตัว (ขุนสุข จิตรนุสนธ์. 2530)

พฤติกรรมการปรับตัว คือ ความสามารถในการปรับตัวเข้ากับความต้องการตามสภาพแวดล้อม เป็นพฤติกรรมที่เกิดจากการตัดสินใจกระทำ และมีวิธีการแสดงออกซึ่งมีปัจจัยจากความรูสึกของตนเอง บุคคลที่อยู่รอบตัว และเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในขณะนั้น ซึ่งมีส่วนประกอบดังนี้

1. ความรูสึก อารมณ์ และความต้องการของตนเอง รวมทั้งความรู้ และความสามารถที่จะกระทำได้
2. ความต้องการของบุคคลรอบตัว และสถานการณ์ที่เกิดขึ้น
3. ความสามารถด้านปัญหาที่จะตัดสินใจเลือกการกระทำที่เหมาะสมระหว่าง ความรูสึก และความสามารถของตนเองกับความต้องการของสิ่งแวดล้อม

ปัญหาในบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เกิดจากความผิดปกติในความสามารถในการเรียนรู้ และความจำระยะสั้น (Short Term Memory) ทำให้เข้าใจสิ่งต่าง ๆ ในเวลาเดียวกันได้น้อย และต้องใช้เวลาในการเรียนรู้มากกว่าบุคคลทั่วไป นอกจากนั้นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามักจะมีปัญหาเรื่องไม่เป็นที่ยอมรับของบุคคลอื่น ซึ่งทำให้บุคคลเหล่านี้พึ่งพาผู้อื่นมากขึ้น ซักงู่ง่าย ขาดความเชื่อมั่น ขาดความคิดริเริ่ม และเฉื่อยชา จะกระทำเฉพาะ เมื่อผู้อื่นสั่งแต่ในทางตรงข้ามบางรายที่มีความคิดที่วกเวียนอยู่กับเรื่องราวของตนเอง (Egocentricity) จะแสดงออกตามความต้องการของตนเอง โดยไม่คำนึงถึงความรู้สึกผู้อื่น

ขั้นตอนของพัฒนาการด้านสติปัญญา เพื่อเข้าใจปัญหาและพฤติกรรมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งเป็นกลุ่มบุคคลที่มีปัญหาด้านสติปัญญา มีขั้นตอนดังนี้

ขั้นตอนที่ 1 เรียนรู้และเข้าใจเฉพาะเหตุการณ์จริงที่เป็นปัจจุบัน มีความจําักงานเรื่องการเรียนรู้เหตุการณ์ในอดีต และคาดการณ์อนาคต บกพร่องในการริเริ่มการกระทำใหม่ ๆ เรียนรู้การกระทำใหม่ ๆ ได้โดยมีการช่วยเหลือ แต่สามารถเกิดการกระทำโดยอัตโนมัติ (Action Chain) ซึ่งเกิดขึ้นจากประสบการณ์ และทำงานเป็นนิสัย

ขั้นตอนที่ 2 พัฒนาการในขั้นตอนนี้ประกอบด้วยความเข้าใจรูปภาพ ภาษาพูด ที่ตนเองเคยมีประสบการณ์ รวบรวมประสบการณ์อย่างมีระบบแบบแผน ทำให้เข้าใจในเรื่องสถานที่ เวลา คุณภาพ ปริมาณ เหตุและผลเพิ่มขึ้น

เวลา - จัดเรียงเหตุการณ์ก่อนหลังได้ แต่ยังไม่เข้าใจความหมายของหน่วยที่ชี้แทนเวลา เช่น ความแตกต่างของเวลา 1 ชั่วโมง กับ 3 ชั่วโมง

จำนวน - เข้าใจ และแยกความแตกต่างระหว่างจากเวณสิ่งของหลาย ๆ สิ่งนั้น แต่ยังมีปัญหาเรื่อง จำนวนที่แน่นอน เช่น 5 ชั้น หรือ 8 ชั้น เรียนรู้การใช้ชัณบัตร

คุณภาพ - รู้จักแยกความแตกต่างของวัตถุต่าง ๆ เป็นกลุ่มโดยอาศัยประสบการณ์ เช่น ข้าว ผัก ผลไม้เป็นอาหาร เสื้อ กางเกง รองเท้า เป็นอุปกรณ์สำหรับแต่งกาย

เหตุและผล - เรียนรู้ว่เหตุการณ์แต่ละอย่างเกิดผลอย่างไร โดยอาศัยประสบการณ์ของตนเอง

ขั้นตอนที่ 3 พัฒนาการในขั้นตอนนี้ ประกอบด้วยความสามารถในการอ่านเฉพาะเรื่องที่เป็นเหตุการณ์จริงไม่สลับซับซ้อน สามารถคิดเข้าใจสิ่งต่าง ๆ ที่ตนเองไม่ประสบได้ แต่จะมีปัญหาในการเลือกตัดสินใจในสิ่งที่มีทางเลือกหลายอย่าง เรื่องการวางแผน เรื่องของเวลารายได้ และรายจ่าย สัญลักษณ์แทนสัญลักษณ์ เช่น ใช้บัตรเครดิตแทนการพกเงินติดตัวไม่เข้าใจว่าเหตุหลายอย่างจะได้ผลอย่างเดียวกัน

ขั้นตอนที่ 4 เรียนรู้และเข้าใจเรื่องของนามธรรมหรือรูปภาพ (Abstract) และการเปรียบเทียบ (Metaphore)

บุคคลปกติมีพัฒนาการตามลำดับขั้นจากขั้นตอนที่ 1, 2, 3 และขั้นตอนที่ 4 จะผ่านขั้นตอนที่ 4 เมื่ออายุประมาณ 16 - 20 ปี แต่สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จะมีความจําักอยู่ในช่วง ขั้นตอนที่ 1, 2 และ 3 ดังนั้นประสบการณ์ซึ่งจะแปรเปลี่ยนเป็นความ

สามารถทางสติปัญญา และเกิดการกระทำใหม่ จึงจำเป็นมากสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เช่น ประเมินเชาวน์ปัญญาได้เท่ากับเด็ก 2 ปี ไม่ได้หมายความว่า บุคคลนั้นมีพฤติกรรมเท่ากับบุคคลอายุ 2 ปี ดังกล่าวมาแล้ว พฤติกรรมของมนุษย์ประกอบด้วยทั้งประสบการณ์การรับรู้ สติปัญญาและความรู้สึก

บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถเรียนรู้ได้ แต่มีความจำกัดในพัฒนาการความคิดที่เป็นมโนภาพสลับซับซ้อน พฤติกรรมของบุคคลเหล่านี้ เกิดขึ้นได้จากประสบการณ์ส่งเสริม และยอมรับ เพื่อให้บุคคลเหล่านี้มีโอกาสมากขึ้นเพื่อเกิดการพัฒนาทางสติปัญญา และพฤติกรรม สำหรับพฤติกรรมปรับตัว (Adaptive Behaviors) ซึ่งประกอบเป็นความสามารถในการดำเนินชีวิต และทักษะด้านนี้เกี่ยวข้องกับอายุ และการตอบสนองต่อเหตุการณ์หรือสิ่งเร้า (เรือนแก้ว กนกพงศ์ศักดิ์ และกัลยา สุตะบุตร. 2536)

พฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ประกอบไปด้วยทักษะต่าง ๆ ดังนี้ (ไพสิน คำไพรินทร์. 2537)

1. ทักษะในการช่วยเหลือตนเอง คือ การที่บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีความสามารถในการช่วยเหลือตนเองได้ตามระดับความสามารถ ซึ่งทักษะในการช่วยเหลือตนเอง ประกอบด้วย

1.1 ทักษะในการจับถ้ำย ให้ความรู้จักรับจับถ้ำยให้ถูกกาลเทศะ และ การรักษาความสะอาด

1.2 ทักษะในการแต่งกาย เช่น ใส่เสื้อผ้า ถูงเท้า รองเท้า ได้ด้วยตนเอง

1.3 ทักษะในการรักษาความสะอาดของร่างกาย เช่น การอาบน้ำ ตัดเล็บ หวีผม ทาแป้ง

1.4 ทักษะในการหลบเลี่ยงสิ่งที่เป็นอันตราย เช่น ไฟฟ้า สัตว์ร้าย น้ำ

2. ทักษะในการสื่อความหมาย โดยบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สามารถมีทักษะในการสื่อความหมาย

2.1 ทักษะในการพูด

2.2 ทักษะในทางภาษา (สำหรับใช้ในชีวิตประจำวัน)

2.3 ทักษะในการสื่อความหมาย โดยไม่ใช้ภาษา เช่น ใช้การกระทำ หรือสัญลักษณ์ต่าง ๆ

3. ทักษะเกี่ยวกับความสัมพันธ์กับบุคคลอื่น บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มักจะมีปัญหาในการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลอื่นไม่ว่าจะเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ด้วยกันเอง หรือการสร้างความสัมพันธ์กับบุคคลปกติ ดังนั้นจึงต้องฝึกให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีทักษะต่าง ๆ ดังนี้

3.1 ทักษะในการติดต่อสัมพันธ์กับบุคคลอื่นได้อย่างถูกต้อง และเหมาะสม

3.2 ทักษะในการรักษาความสัมพันธ์ที่มีอยู่แล้วให้คงที่อยู่ต่อไป

3.3 ทักษะในการตัดสินใจด้วยตนเอง

4. ทักษะในการรับรู้ การใช้อวัยวะกลไก และผลศึกษา โดยพ่อแม่สามารถ ฝึกบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้เกิดทักษะในการรับรู้

4.1 ทักษะในการมองเห็น

4.2 ทักษะในการได้ยิน

4.3 ทักษะในการแยกแยะภาษาที่ใช้ว่าอันไหนมีความถูกต้อง และมีความเหมาะสม

4.4 ทักษะความร่วมมือและประสานงานกันระหว่างมือ และสายตา

4.5 ทักษะในการทรงตัว

4.6 ทักษะในการพักผ่อนหย่อนใจ

5. ทักษะทางด้านวิชาการ เป็นการฝึกเพื่อให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นำมาใช้ในการดำรงชีวิต เช่น

5.1 ทักษะในการอ่าน เช่น การอ่านชื่อ คำสั่ง คำแนะนำสลากรต่าง ๆ

5.2 ทักษะในการเขียน เช่น การเขียนชื่อ สิ่งของ เรื่องราวที่เกี่ยวกับตนเอง

5.3 ทักษะทางคณิตศาสตร์ เช่น การคำนวณตัวเลข เวลา การแลกเปลี่ยนเงิน

6. ทักษะทางด้านอาชีพ ในการประกอบอาชีพของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา จะต้องพิจารณาถึงระดับเขาวนปัญญา พฤติกรรมการปรับตัว การฝึกฝน และแรงจูงใจของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ความเข้าใจและร่วมมือของพ่อแม่เป็นสิ่งสำคัญในการฝึกบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขนาดกลาง ในด้านอาชีพวิธีหนึ่งก็คือ การฝึกและการให้ทำงานในโรงงานอารักร์ หมายถึง โรงงานที่จัดขึ้นเพื่อให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาฝึกทำงานภายใต้การควบคุมดูแล และแนะนำโดยบุคคลาใดบุคคลหนึ่ง

ลักษณะพฤติกรรมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาก่อนที่จะทำการแก้ไขปรับปรุง เราควรจะทราบว่า พฤติกรรมที่เป็นปัญหานั้นมีสาเหตุจากอะไร มีลักษณะเช่นไร พฤติกรรมนี้เป็นปัญหามักจะพบบ่อย ที่มีสาเหตุมาจากสิ่งเร้าภายใน ได้แก่ ความรู้สึกกลัววิตกกังวล ความรู้สึกไม่มั่นใจ ฯลฯ แต่ในบุคคลปกติซึ่งมีความสามารถในการเรียนรู้ดีก็จะพยายามหลีกเลี่ยงหรือป้องกันตนเองจากความรู้สึกเหล่านี้ได้ หรือสามารถปรับตัวให้เหมาะสมได้ แต่สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ซึ่งขาดความสามารถในการปรับตัว และการควบคุมตนเอง จึงมักแสดงลักษณะพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสม ซึ่งอาจจะเกี่ยวกับภาวะความบกพร่องไว้ดังนี้ (Drew, Logan and Hardmand. 1992)

1. ขาดพฤติกรรมการจัดการที่เหมาะสมในโรงเรียน เช่น ความสนใจในการเรียนรู้งาน พฤติกรรมการถามคำถาม การทำตามคำสั่ง การรักษาสั่งของในโรงเรียน และการรู้จักใช้เวลา
2. มีทักษะทางสังคมต่ำกว่าเกณฑ์ปกติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการรับรู้ และตอบสนองต่อกฎเกณฑ์ในการเข้าสู่สังคม
3. มีทักษะทางด้านภาษามีความสามารถต่ำกว่าเกณฑ์ปกติในเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการเข้าใจคำสั่ง การสื่อสาร และการแสดงความคิดเห็น
4. มีพัฒนาการทางด้านอารมณ์ต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ โดยมีพฤติกรรมแสดงออกด้านการหลบเลี่ยงและหลีกเลี่ยงให้สังคม
5. มีพัฒนาการทางด้านสุขอนามัยส่วนตัวต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ และมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ
6. มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำกว่าเกณฑ์ปกติ การเรียนรู้ และการรับรู้ล่าช้า ไม่เหมาะสมกับอายุ และวุฒิภาวะ

2. การวัดพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

การวัดพฤติกรรมการปรับตัวอาจจัดไว้ว่า เป็นการวัดบุคลิกภาพด้านหนึ่ง ซึ่งการวัดบุคลิกภาพเป็นเรื่องที่วัดได้ยาก เมื่อเทียบกับการวัดคนอื่น ๆ นักจิตวิทยาพยายามสร้างเครื่องมือขึ้นมาเพื่อวัดบุคลิกภาพ ซึ่งสามารถใช้วัดบุคลิกภาพตามลักษณะที่ต้องการวัด สำหรับวิธีการวัดบุคลิกภาพมีอยู่ 5 วิธี คือ (พวงรัตน์ ทวีรัตน์. 2535)

1. วิธีการสัมภาษณ์ มีหลักการคล้าย ๆ กับการวิเคราะห์ตัวเองต่างกันที่ว่า ผู้สัมภาษณ์มาตั้งคำถามให้เราติดตาม เพื่อวิเคราะห์ตัวเอง ผู้สัมภาษณ์เป็นผู้จัดบันทึก และประมวลค่าบุคลิกภาพ

2. วิธีการสังเกต การสังเกตเป็นรากฐานของวิทยาศาสตร์ทุกแขนงตั้งแต่ประสบการณ์อันซับซ้อนอย่างเช่นพฤติกรรมของบุคคลที่เป็นสิ่งที่จะสังเกตพิจารณาให้ได้เรื่องราวละเอียดถี่ถ้วนยาก เขาต้องเลือกสังเกตเพียงปฏิกริยาอันใดอันหนึ่งเป็นคราว ๆ ไป

3. วิธีการทดสอบ การทดสอบประกอบด้วยข้อความต่าง ๆ หลายข้อที่ผู้ทดสอบตั้งขึ้น โดยถือเอาปกติวิสัยของบุคคลทั่ว ๆ ไป เป็นมาตรฐานซึ่งบางข้อเป็นคำถามเกี่ยวกับความกลัวความวิตกกังวล ความนิยมนในลัทธิการเมืองหรือเศรษฐกิจ ความสนใจในสิ่งต่าง ๆ หรือปฏิกริยาที่ตนทำอยู่เสมอเมื่อตกอยู่ในสภาพนั้น ๆ ผู้ถูกทดสอบต้องร่วมมือร่วมกับผู้ทดสอบในการตอบคำถามต่าง ๆ เพื่อให้การสอบได้ผลตามวัตถุประสงค์

4. การประมาณค่า โดยการเลือกลักษณะบุคลิกภาพที่เป็นเครื่องมือเชิงดูหาให้บุคลิกภาพเด่นสะดุดตา เช่น ความสงบเสงี่ยมแล้วให้หลาย ๆ บุคคลช่วยกันประมาณค่าว่าบุคลิกภาพของผู้ถูกประมาณค่าอันนั้นตกอยู่ในขั้นไหน คือ มีความสงบเสงี่ยมมากน้อยเพียงใด

5. การวิเคราะห์ตัวเอง คือ การประมาณค่าตัวเองแบบวิเคราะห์ตัวเองจะเป็นคำถามแบบปรนัย จะมีประโยชน์ในการทำให้เลือกอาชีพที่เหมาะสมแก่บุคลิกภาพของตน

ดังนั้น การวัดบุคลิกภาพทำได้หลายวิธีขึ้นอยู่กับความเหมาะสมเกี่ยวกับผู้ที่ต้องการจะวัด และสิ่งที่วัดหรือศึกษาสำหรับการวิจัยในเรื่องนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีการศึกษาสังเกต โดยเข้าแบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัว Checklist of Adaptive Living Skill (CALs) ทั้งนี้ เพราะการสังเกตสามารถทำได้กับบุคคลจำนวนมาก

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกำรปรับตัว

จากการศึกษาผลของการฝึกทักษะทางสังคมต่อการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทางสังคมที่ใหม่เหมาะสมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา โดยนำกลุ่มตัวอย่างเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 26 คน แบ่งออกเป็น 3 กลุ่ม คือ กลุ่มทดลองที่ 1 ได้รับความฝึกโดยใช้น้แบบการสวมบทบาท การให้ข้อมูลย้อนกลับ และการให้คำชม กลุ่มทดลองที่ 2 ได้รับความฝึก โดยให้อภิปรายในหัวข้อที่เกี่ยวกับบุคลิกภาพ และการแสดงออก การสื่อสารระหว่างบุคคล และพฤติกรรมที่ใหม่เหมาะสม ส่วนกลุ่มที่ 3 เป็นกลุ่มควบคุมให้อภิปรายถึงเรื่องทั่ว ๆ ไปทุกกลุ่มได้รับการฝึกสัปดาห์ละ 4 ครั้ง เป็นเวลา 5 สัปดาห์ ผลการทดลองพบว่า แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติทั้งสามกลุ่ม (Anderson. 1978)

จากการศึกษาทดลองให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจัดคำ เสียง หรือภาพ โดยแสดงสิ่งต่าง ๆ เหล่านั้น ให้แก่เด็กประมาณ 2 - 3 นาที ผลการศึกษาพบว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจำได้น้อยกว่าบุคคลปกติ แต่ถ้าให้จำวัตถุสิ่งของโดยใช้เวลาานาน ๆ ก็จะสามารถจำได้ดีเป็นเวลานาน อาจเป็นชั่วโมง วัน หรือสัปดาห์ แสดงว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขาดความสามารถในการจำระยะสั้น แต่ความจำระยะยาวไม่ผิดปกติ (Brown. Williams and Crowner. 1974)

จากการศึกษาแบบแผนการอบรมเลี้ยงดูที่มีผลต่อการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผลการศึกษาพบว่าบุคคลดังกล่าวนี้ ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตยปรับตัวได้ดีกว่าบุคคลที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลยอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในการปรับตัวของบุคคลที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบเข้มงวดกวดขัน และแบบปล่อยปละละเลย ทั้งจากการพิจารณาในกลุ่มรวม และพิจารณาแยกตามเพศสำหรับการอบรมเลี้ยงดูแบบประชาธิปไตย บุคคลเพศหญิงปรับตัวดีกว่าบุคคลเพศชายอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ (สมาน กานันต์. 2521)

จากการศึกษาวิจัย ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูพฤติกรรมกำรตอบสนองระหว่างบุคคล และการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนในสังกัดกรมสามัญศึกษาในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดนครสวรรค์เป็นกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูลใช้เครื่องมือ ซึ่งประกอบด้วยแบบสอบถาม

การอบรมเลี้ยงดูแบบทดสอบวัดพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และแบบทดสอบการปรับตัว
 นัพลที่ได้มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้ค่าสถิติ Multiple Correlation และ Z - test
 ผลการวิจัยในส่วนของ การปรับตัว พบว่า การอบรมเลี้ยงดูพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล
 และการปรับตัวมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่เมื่อพิจารณาค่า
 สหสัมพันธ์ภายในระหว่างตัวแปรทั้งสาม พบว่า การอบรมเลี้ยงดูมีความสัมพันธ์กับการปรับตัว
 อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05 แต่ไม่สัมพันธ์กับพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และพฤติกรรม
 ตอบสนองระหว่างบุคคลไม่มีความสัมพันธ์กับการปรับตัว เมื่อเปรียบเทียบการปรับตัวของบุคคล
 ที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูต่างกัน ผลปรากฏว่า บุคคลที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบฝึกหัดที่ตนเอง
 ปรับตัวดีกว่า บุคคลที่ได้รับการอบรมเลี้ยงดูแบบยับยั้งการพึ่งตนเอง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่
 ระดับ .01 แต่เมื่อใช้สถานที่อยู่และเพศเป็นเกณฑ์ พบว่า ทั้งบุคคลในกรุงเทพมหานคร และ
 บุคคลในจังหวัดนครสวรรค์มีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกับที่พบว่าทั้งบุคคลเพศชายและ
 บุคคลเพศหญิงมีการปรับตัวไม่แตกต่างกัน (รัตนา ยัญทิพย์. 2522)

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับพฤติกรรมกรรมการปรับตัวทักษะการรับประทานอาหาร

ในชีวิตประจำวันบิดามารดาสามารถนำกิจกรรมการเรียนรู้ที่เกี่ยวข้องกับกิจวัตรประจำวัน
 มาใช้ฝึกสอนบุตรของตนเองได้โดยไม่ต้องเพิ่มภาระที่เป็นกิจวัตรประจำวันที่ต้องท้ออยู่แล้ว บิดา
 มารดาเป็นครูที่สำคัญในชีวิตของบุตร บิดา มารดา มีอิทธิพลต่อการพัฒนาของบุตรทั้งในทางบวก
 และทางลบ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเรียนรู้สิ่งต่าง ๆ จากบิดา มารดา ของเขาเอง
 ถ้าให้สิ่งแวดล้อมที่เป็นการเรียนรู้ที่ดีแก่บุตร และพยายามฝึกสอนบุตร บุตรก็จะมีพัฒนาการที่ดีที่สุด
 เท่าที่เขาจะเป็นได้ในทางกลับกันถ้าบิดา มารดาให้สภาวะแวดล้อมที่เป็นผลเสียแก่บุตร หรือบุตร
 ขาดประสบการณ์การเรียนรู้ก็จะทำให้บุตรมีพัฒนาการที่ล่าช้ากว่าที่ควร

บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะเรียนรู้ประสบการณ์ของตัวเองรวมทั้งทำที่ ความ
 คิดประสบการณ์ คำนิยม สังคม จากบิดามารดาสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ที่ได้สัมผัสอยู่ไม่ว่าจะเป็นบุคคล
 วัตถุ บรรยากาศ และกิจกรรม ส่วนเป็นทรัพยากรที่สำคัญในการเรียนรู้ สิ่งแวดล้อมเหล่านี้ อาจจะ
 ให้ผลการเรียนรู้แก่บุคคลทั้งในทางบวกและทางลบ บิดามารดาควรจัดสิ่งแวดล้อมที่ดีเพื่อการเรียนรู้

ของบุตรทำให้โรคาสแก่บุตรได้มีประสบการณ์ มีส่วนร่วมในกิจกรรมต่าง ๆ ของครอบครัว เช่น การรับประทานอาหารพร้อมหน้ากัน หรือออกไปรับประทานอาหารนอกบ้านในบางโอกาสการฝึกให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นั่งรับประทานอาหารโดยไม่ลุกขึ้นจนกว่าจะอิ่มฝึกให้รู้จักใช้ช้อนตักอาหารแทนการใช้มือหยิบอาหารรับประทาน รู้จักตักอาหารในปริมาณเพียงพอใส่จานตนเอง แม้แต่การให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีส่วนร่วมในการนั่งโต๊ะ หรือล้อมวงรับประทานอาหารด้วยกัน และหัดให้รับประทานอาหารเอง ถึงแม้ว่าในระยะแรก ๆ อาจทำให้สับสนและท้อแท้บ้างก็ตาม การรับประทานอาหารร่วมกับครอบครัวเป็นวิธีที่จะช่วยให้บุคคลกลุ่มดังกล่าวนี้มีความรู้สึกว่าเป็นส่วนหนึ่งของครอบครัว ระหว่างรับประทานอาหารไม่ควรพินิจบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในเรื่องการกิน และไม่ควรตักหนึ่เมื่อทำอาหารและท้อ เพียงแต่แนะนำช่วยเหลือเมื่อจำเป็น แล้วเขาจะค่อย ๆ ปรับตัว และทำตามบุคคลอื่น ๆ ได้ในที่สุด (โครงการเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชน. 2541)

บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาถึงแม้จะพึ่งตนเองไม่ได้ทั้งหมด แต่เขาเหล่านี้ก็จะต้องได้รับการฝึกหัดให้ดูแลตนเอง ช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน เมื่อเขาโตเป็นผู้ใหญ่ เขาก็จะสามารถมีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข โดยไม่ต้องเป็นภาระให้กับบุคคลอื่นในครอบครัว ถึงแม้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไม่สามารถปฏิบัติตามกฎเกณฑ์ หรือรับผิดชอบต่อหน้าที่ในครอบครัวได้ แต่เราก็ควรฝึกให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามีระเบียบไม่ปล่อยตามใจควรฝึกให้เชื่อฟังปฏิบัติตามคำสั่งของผู้ใหญ่ในขอบเขตที่เขาสามารถเข้าใจได้ (อุ้นเรื่อน อาพาฬศาสตร์. 2528)

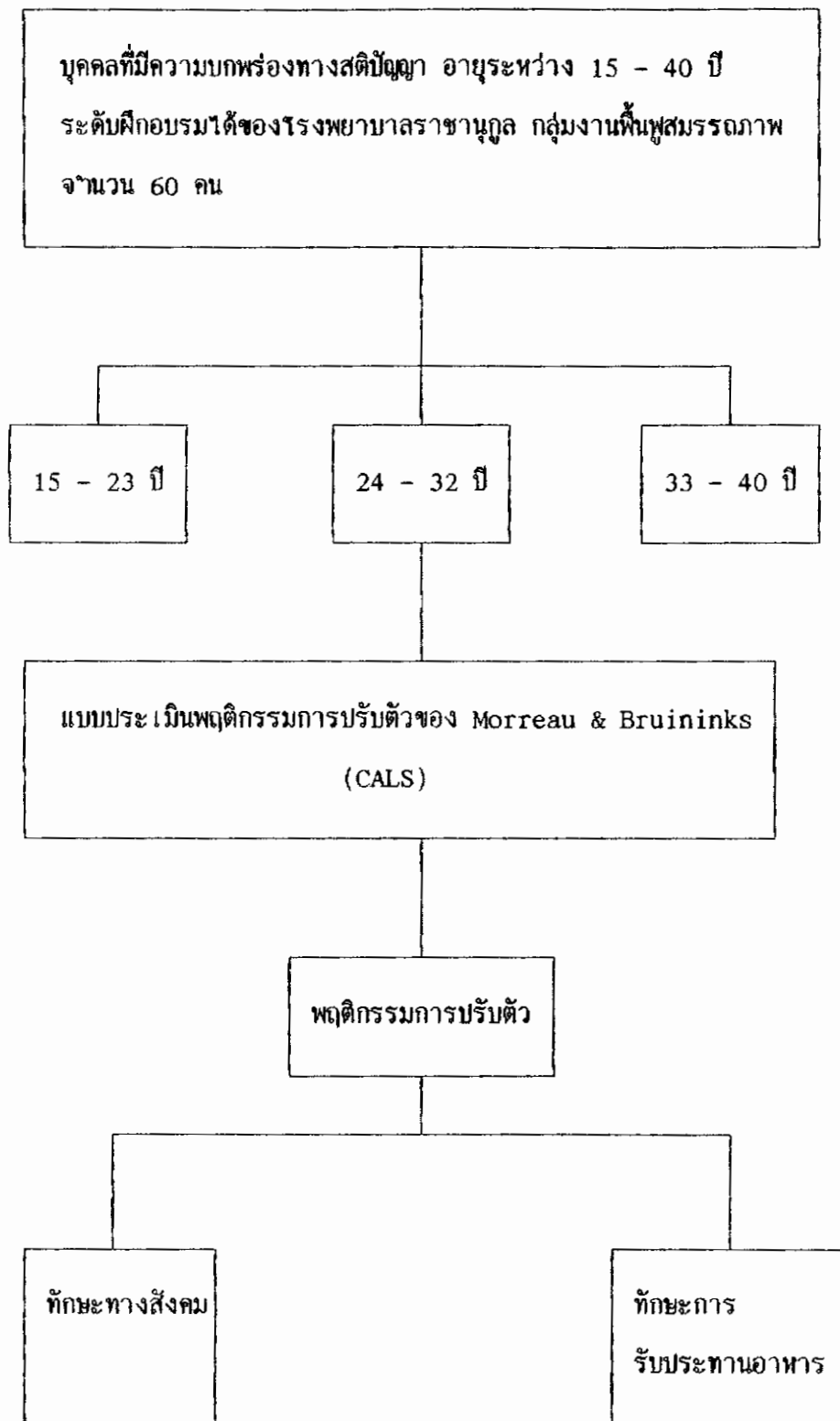
บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถเรียนรู้ได้ดีที่สุด ถ้าบิดามารดาทำให้เขารู้สึกว่าเขาได้รับความรัก และเป็นที่ยอมรับ เป็นที่ต้องการของครอบครัว บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ก็เหมือนบุคคลปกติทั่วไป ที่ต้องการความรัก ความเข้าใจจากบิดามารดา และบุคคลทั่วไป ซึ่งสิ่งเหล่านี้สามารถเอื้ออำนวยให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข เปรียบเช่นคนปกติทั่วไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับทักษะการรับประทานอาหาร

จากการศึกษาวิจัยพฤติกรรมการปรับตัว เป็นเกณฑ์ของความบกพร่องทางสติปัญญา มีความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลปกติจะไม่จัดว่ามีความบกพร่องทางสติปัญญาจนกว่าจะไม่สามารถทางด้านส่วนตัว สังคม เศรษฐกิจอย่างเห็นได้ชัดเมื่อเทียบกับกลุ่มเพื่อน การมีพัฒนาการล่าช้าระหว่างก่อนวัยเรียนอย่างเห็นได้ชัด การเรียนช้าขึ้นระหว่างวัยเรียน และความสามารถทางด้านส่วนตัว และสังคมในวัยผู้ใหญ่ ทำให้ต้องมีการทดสอบระดับสติปัญญา พฤติกรรมการปรับตัว เป็นเกณฑ์สำคัญในการบ่งบอกถึงความบกพร่องทางสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยทั่วไปมักมีปัญหามานการปรับตัว โดยเฉพาะในเรื่องของการช่วยเหลือตนเอง ในการทำกิจวัตรประจำวัน เช่น การรับประทานอาหาร การขับถ่าย การแต่งกายได้อย่างเหมาะสมและถูกกาลเทศะ ซึ่งการที่บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไม่มีความสามารถในการช่วยเหลือตนเองนี้ เป็นปัญหาสำคัญอย่างมากกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาขนาดเล็ก บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาประเภทนี้จะไม่สามารถช่วยเหลือตนเองได้เลย ทั้งในการทำกิจวัตรประจำวัน การปรับตัวให้เข้ากับสังคม ต้องพึ่งพาอาศัยพ่อแม่ ครอบครัว และผู้อื่นตลอดเวลา บุคคลทั่วไปมักมีภาพพจน์เกี่ยวกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาว่าเป็นผู้ด้อยโอกาสทางสังคม เป็นผู้ด้อยความสามารถ ต้องเป็นภาระและคอยรับความช่วยเหลือจากสังคมตลอดไป นอกจากนั้นปัญหาการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เมื่อเข้าสู่วัยผู้ใหญ่ เช่น ทักษะการปรับตัวทางอาชีพ กล่าวคือ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญามักมีความสามารถจำกัดในการเรียนรู้ และฝึกฝนทักษะทางด้านอาชีพ หรือไม่สามารถฝึกอาชีพได้เลย เนื่องจากความบกพร่องหรือความล่าช้าของพัฒนาการทางร่างกาย และระดับสติปัญญา บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาไม่สามารถทำงานที่จำเป็นต้องใช้ทักษะ หรือเทคโนโลยีที่ซับซ้อนได้ งานที่บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาสามารถทำได้ ส่วนใหญ่เป็นงานที่ไม่ต้องใช้ทักษะหรือมีฝีมือมากนัก เช่น งานฝีมือ งานเกษตรกรรม งานบ้าน หรืองานบริการบางอย่าง (สุภาณี สนธิรัตน. 2531 ; อ้างอิงมาจาก Hob and Leland. 1944)

พฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในเรื่องทักษะทางสังคม หรือทักษะการรับประทานอาหาร เป็นปัญหาที่สามารถป้องกันได้ด้วยการส่งเสริมให้ครอบครัว บุคคลรอบข้างได้มีการเตรียมความพร้อมอย่างเหมาะสมในเรื่องของแบบแผนการอบรมเลี้ยงดู

มีความเข้าใจปัญหา ความต้องการของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีทัศนคติที่ดี มีความผูกพันรักใคร่ต่อกันระหว่างพ่อแม่ที่มีต่อบุตร เป็นแรงสนับสนุนให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาได้เกิดการเรียนรู้ และพัฒนาทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นต่อการใช้งานชีวิตประจำวัน เช่น การช่วยเหลือตนเอง การติดต่อสื่อสาร การสร้างสัมพันธภาพ และยังสามารถช่วยทำให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา สามารถพึ่งตนเองได้ และยังเป็นภาระลดภาระของครอบครัวและสังคม โดยการปลูกฝังให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาเกิดการเรียนรู้ทักษะต่าง ๆ ที่จำเป็นที่เหมาะสมกับระดับความสามารถของตนเอง พ่อแม่ควรหมั่นปรึกษา ขอรับความช่วยเหลือ ขอความร่วมมือในการให้คำแนะนำแก่บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา หมั่นฝึกฝนให้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ได้พัฒนาทักษะการช่วยเหลือตนเอง ฝึกทบทวนกิจวัตรประจำวัน ด้วยตนเอง ช่วยเหลือทำงานบ้าน ตามที่บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาจะสามารถทำได้ โดยครอบครัวเป็นหลักสำคัญในการช่วยพื้นฐานทางอาชีพ และขอความร่วมมือจากนักวิชาชีพที่มีความเกี่ยวข้อง

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

กรอบแนวคิด

ศึกษาพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตัวแปรต้นที่ศึกษาเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อายุระหว่าง 15 - 40 ปี ระดับฝึกอบรมได้งานอาชีพภาค
 กลุ่มงานฟื้นฟูสมรรถภาพ โรงพยาบาลราชานุกูล จำนวน 60 คน โดยแบ่งอายุออกเป็น 3 กลุ่ม
 อายุ คือ กลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี, กลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 ปี และกลุ่มอายุระหว่าง
 33 - 40 ปี โดยใช้แบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัวของ Lanny E. Morreau, Robert H.
 Bruininks (CALS) เพื่อประเมินพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 ในด้านทักษะทางสังคม และทักษะการรับประทานอาหาร

✓ สมมุติฐานของการศึกษาค้นคว้า

1. พฤติกรรมการปรับตัวด้านทักษะทางสังคมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
 ระดับฝึกอบรมได้ในแต่ละกลุ่มอายุ แตกต่างกัน
2. พฤติกรรมการปรับตัวด้านทักษะการรับประทานอาหารของบุคคลที่มีความบกพร่อง
 ทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้ในแต่ละกลุ่มอายุแตกต่างกัน

บทที่ 3

วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การศึกษาครั้งนี้ มีขั้นตอนการดำเนินงานดังต่อไปนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
3. การดำเนินการวิจัย
4. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรในการวิจัยเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอายุ 15 - 40 ปี ที่ได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพ โรงพยาบาลราชานุกูล

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัย เป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อายุ 15 - 40 ปี ที่ได้รับการฝึกอบรมทางด้านอาชีพที่มีความพิการซ้ำซ้อน โรงพยาบาลราชานุกูล ในปี พ.ศ. 2539 เลือกมาจากกลุ่มประชากร โดยวิธีการจับสลาก จำนวน 60 คน โดยวิธีการจับสลาก คัดเลือกเอามา 50%

กลุ่มที่	อายุ	จำนวน
1	15 - 23 ปี	20 คน
2	24 - 32 ปี	20 คน
3	33 - 40 ปี	20 คน
รวม		60 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัย ผู้วิจัยพัฒนามาจากแบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัว Checklist of Adaptive Living Skills (CALs) ของ มอร์ และบรูอินนิงส์ (Morreau and Bruininks. 1991)

ลักษณะของแบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัว เป็นแบบประเมินทักษะความสามารถในเรื่องการปรับตัวทางสังคมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เป็นแบบ Checklist ตามรายการแบบประเมินโดยการสังเกตพฤติกรรมในการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาตามความสามารถ เป็นรายบุคคล

แบบประเมินทักษะการปรับตัวประกอบด้วยทักษะ การปรับตัวต่าง ๆ 8 ทักษะ ดังนี้

1. ทักษะทางสังคม
2. ทักษะการรับประทานอาหาร
3. ทักษะการแต่งตัว
4. ทักษะการจับถ้ำย

5. ทักษะการแต่งกาย
6. ทักษะการดูแลสุขภาพ
7. ทักษะเพศศึกษา
8. ทักษะการดูแลเครื่องแต่งกาย

ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยทำการศึกษาวิจัยเพียง 2 ทักษะ คือ ทักษะทางสังคม และทักษะการรับประทานอาหาร เนื่องจากว่าทักษะทั้ง 2 ทักษะนี้ เป็นทักษะที่อยู่ในโปรแกรมการเรียนการสอนของงานอาชีพบำบัด และผู้วิจัยได้ทำการฝึกสอนอบรมกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในชั้นเรียนระดับฝึกอบรมได้ ของงานอาชีพบำบัด เป็นประจำอยู่แล้ว และบุคคลกลุ่มนี้อยู่ในความดูแลของผู้วิจัย ตั้งแต่เวลา 8.00 - 15.00 น. จึงเป็นการสะดวกในการเก็บข้อมูลและการประเมินผลส่วนทักษะด้านอื่น ๆ นอกเหนือจาก 2 ทักษะนี้ และหลังจากเวลาดังกล่าวบุคคลกลุ่มนี้จะตกไปอยู่ในความดูแลของฝ่ายพยาบาลของโรงพยาบาลราชานุกูล และครอบครัว เสียมากกว่า เพราะเป็นเวลาที่บุคคลดังกล่าวต้องกลับไปพักที่ตึก และที่บ้านของตนเองในบางราย จึงทำให้เป็นการไม่สะดวกในการเก็บข้อมูลของผู้วิจัย อีกทั้งพยาบาลประจำตึกยังมีความรู้เฉพาะทักษะด้านต่าง ๆ ที่เหลือมากกว่าผู้วิจัย เพราะได้ดูแลใกล้ชิดเป็นเวลามากกว่าผู้วิจัย จากเหตุผลดังกล่าวนี้ จึงทำให้ผู้วิจัยมีความจำเป็นต้องเลือกทักษะทางสังคม และทักษะการรับประทานอาหาร มาทำการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

แบบประเมินพฤติกรรมที่พัฒนาขึ้นมานี้ได้แปล ปรับปรุงภาษา และเรียบเรียง คัดแปลงแก้ไข ให้มีความชัดเจน ให้ตรงกับสภาพสังคมไทย และสภาพที่เหมาะสมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา และให้มีความเข้าใจสำหรับการจัดเก็บข้อมูลต่อไป

แบบประเมินที่สร้างพัฒนาขึ้นมานี้ได้กำหนดเกณฑ์คะแนนเป็นการประเมินค่าของคะแนนที่ได้จากการประเมินเกณฑ์การประเมินค่าคะแนนโดยวิธีการหาพิสัย และแบ่งเป็นระดับช่วงคะแนน 3 ระดับ คือ มาก น้อย ปานกลาง

แบบประเมินเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 3 ระดับ โดยกำหนดความหมายของระดับคะแนนไว้ตามลำดับดังนี้

ทักษะทางสังคม

- คะแนน 25 - 36 มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย
- คะแนน 37 - 48 มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง
- คะแนน 49 - 60 มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

ทักษะการรับประทานอาหาร

คะแนน 34 - 42 มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย

คะแนน 43 - 51 มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

คะแนน 52 - 60 มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือ

การสร้างและการหาคุณภาพของเครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแบบประเมินพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของ Lanny E. Morreau and Robert H. Bruiniks. ถึงรายละเอียดของแบบประเมินพฤติกรรมกรรมการปรับตัว

2. ทำการศึกษาและแปลแบบประเมินพฤติกรรมกรรมการปรับตัวในรายละเอียดตามรายการประเมินความสามารถจำนวน 2 ทักษะ ได้แก่

2.1 ทักษะทางสังคม 31 ข้อ

2.2 ทักษะการรับประทานอาหาร 43 ข้อ

3. นำรายการแบบประเมินพฤติกรรมกรรมการปรับตัวที่ศึกษา และแปลได้แล้ว นำมาศึกษาจัดทำเป็นแบบประเมินพฤติกรรมกรรมการปรับตัวที่เหมาะสมตามความสามารถในการปรับตัว สำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในวัยเดียวกัน มีความสามารถใกล้เคียงกัน และทำการรวบรวมแบบประเมินพฤติกรรมกรรมการปรับตัวที่มีลักษณะคล้ายคลึงกัน เข้าด้วยกัน จึงได้แบบประเมินที่เหลือ ดังนี้

3.1 ทักษะทางสังคม 20 ข้อ

3.2 ทักษะการรับประทานอาหาร 20 ข้อ

4. นำแบบประเมินพฤติกรรมกรรมการปรับตัว (ข้อ 3) 1 ให้ผู้เชี่ยวชาญด้านการศึกษาของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ด้านการประเมินผล และผู้เชี่ยวชาญด้านจิตวิทยา จำนวน 3 ท่าน ทำการตรวจสอบความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา ดังนี้

4.1 ดร.พัชรวิไลย์ เกตุแก่นจันทร์

4.2 ศาสตราจารย์ ดร.ผดุง อารยะวิญญู

4.3 แพทย์หญิงเรือนแก้ว กนกพงศ์ศักดิ์

5. นำแบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัวตาม (ข้อ 4) ที่ผ่านการพิจารณาจาก ผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะให้สมบูรณ์
6. นำแบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัวตาม (ข้อ 5) ที่ทำการปรับปรุงแล้ว โดยนำ ไปประเมินกับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้ งานอาชีพภาคของโรงพยาบาล ราชานุกูล จำนวน 10 คน ที่มีช่วงกลุ่มตัวอย่างเป็นระยะเวลา 2 สัปดาห์
 - 6.1 นำแบบประเมินมาตรฐานให้คะแนนโดยให้คะแนนทักษะที่ทำได้ข้อละ 3 คะแนน รวมคะแนนเต็ม 60 คะแนนในทักษะด้านละ 20 ข้อ จากการสังเกต 3 ครั้งต่อราย ข้อใดทำไม่ได้ หรือไม่ทำให้ 0 คะแนน
7. นำแบบประเมิน (ข้อ 6) ที่ทำการประเมินเรียบร้อยแล้ว หาค่าความเชื่อมั่น ของแบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัว โดยใช้สูตร KR - 20 ของคูเดอร์ - ริชาร์ดสัน (ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. 2528) ได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.79
8. จัดทำแบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัวกับสมบูรณ์ เพื่อใช้ในการประเมินความสามารถในการปรับตัวเพื่อใช้ในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยใช้วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนดังนี้

1. ผู้วิจัยของหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร ติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหารโรงพยาบาลราชานุกูล
2. ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวไปโรงพยาบาลราชานุกูลด้วยตนเอง
3. ก่อนทำการประเมินบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ผู้วิจัยได้จัดเตรียมสถานที่ ในการประเมิน และแบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัวให้พร้อมก่อนจะดำเนินการ
4. ผู้วิจัยทำการประเมินพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ตามแบบประเมินโดยวิธีการสังเกต และทำการบันทึกคะแนนตามรายการประเมิน ตามข้อย่อย ของแต่ละทักษะ โดยการทำเครื่องหมาย / ในรายการแต่ละทักษะที่บุคคลที่มีความบกพร่องทาง สติปัญญาทำได้ และทำเครื่องหมาย X ในรายการที่ทำไม่ได้หรือไม่ทำ

5. ผู้วิจัยได้ทำการศึกษาสังเกตพฤติกรรมกรรมการปรับตัวตาม (ข้อ 4) เป็นรายบุคคล ในวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ช่วงระหว่างเวลา 9.00 ถึงเวลา 12.00 น. เป็นระยะเวลา 6 สัปดาห์ ตั้งแต่วันที่ 17 มิถุนายน พ.ศ. 2539 ถึงวันที่ 26 กรกฎาคม พ.ศ. 2539
6. ผู้วิจัยรวบรวมข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์ โดยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติดังนี้
 - 1.1 การแจกแจงความถี่
 - 1.2 ค่าร้อยละ
 - 1.3 ค่าเฉลี่ย
 - 1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - 1.5 ค่าความเชื่อมั่น
2. คะแนนพฤติกรรมกรรมการปรับตัวรายด้านโดยใช้เกณฑ์ดังนี้
 - 2.1 ทักษะทางสังคม

คะแนน	25 - 36	มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย
คะแนน	37 - 48	มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง
คะแนน	49 - 60	มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก
 - 2.2 ทักษะการรับประทานอาหาร

คะแนน	34 - 42	มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย
คะแนน	43 - 51	มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง
คะแนน	52 - 60	มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก
3. การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมกรรมการปรับตัวทักษะทางสังคม และทักษะการรับประทานอาหารจะทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Analysis of Variances)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลตามระเบียบวิธีทางสถิติแล้วได้แสดงผลมาเสนอในรูปแบบตาราง
ดังนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคล
ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับกอบรมมาได้กลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี

พฤติกรรมการปรับตัว	จำนวนคน (N)	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	คะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
1. ทักษะทางสังคม	20	49.6	10.75
2. ทักษะการ รับประทานอาหาร	20	52.7	7.70

จากตาราง 3 แสดงว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี มีพฤติกรรมการปรับตัว มีค่าเฉลี่ย ของข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้ ทักษะทางสังคม 49.6 คะแนน หรือมีพฤติกรรมการปรับตัวทักษะทางสังคมอยู่ในระดับมาก ทักษะการรับประทานอาหาร 52.7 คะแนน หรือมีพฤติกรรมการปรับตัวการรับประทานอาหารอยู่ในระดับมาก

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับฝึกอบรมได้กลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 ปี

พฤติกรรมการปรับตัว	จำนวนคน (N)	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	คะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
1. ทักษะทางสังคม	20	50.3	11.96
2. ทักษะการ รับประทานอาหาร	20	55.9	4.48

จากตาราง 4 แสดงว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 ปี มีพฤติกรรมการปรับตัว มีค่าเฉลี่ยของข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้ ทักษะทางสังคม 50.3 คะแนน หรือมีพฤติกรรมการปรับตัวทักษะทางสังคมอยู่ในระดับมาก ทักษะการรับประทานอาหาร 55.9 คะแนน หรือมีพฤติกรรมการปรับตัวการรับประทานอาหารอยู่ในระดับมาก

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับฝึกอบรมได้กลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 ปี

พฤติกรรมการปรับตัว	จำนวนคน (N)	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	คะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
1. ทักษะทางสังคม	20	48.8	8.76
2. ทักษะการ รับประทานอาหาร	20	50.3	9.50

จากตาราง 5 แสดงว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 ปี มีพฤติกรรมการปรับตัว มีค่าเฉลี่ยของข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้ ทักษะทางสังคม 48.8 คะแนน หรือมีพฤติกรรมการปรับตัวทักษะทางสังคมอยู่ในระดับมาก ทักษะการรับประทานอาหาร 50.3 คะแนน หรือมีพฤติกรรมการปรับตัวการรับประทานอาหารอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้น อายุระหว่าง 15 - 40 ปี

พฤติกรรมการปรับตัว	จำนวนคน (N)	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	คะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
1. ทักษะทางสังคม	60	49.6	10.4
2. ทักษะทางการ รับประทานอาหาร	60	52.9	7.92

จากตาราง 6 แสดงว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มอายุระหว่าง 15 - 40 ปี มีพฤติกรรมการปรับตัว มีค่าเฉลี่ยของข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้ ทักษะทางสังคม 49.6 คะแนน หรือมีพฤติกรรมการปรับตัวทักษะทางสังคมอยู่ในระดับมาก ทักษะการรับประทานอาหาร 52.9 หรือมีพฤติกรรมการปรับตัวทางการรับประทานอาหารอยู่ในระดับมาก

ตาราง 7 ความถี่และร้อยละของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวทักษะทางสังคม ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับฝึกอบรมได้

เกณฑ์คะแนน	กลุ่มอายุ									
	ทักษะทางสังคม (คะแนน)	ระดับ	15 - 23		24 - 32		33 - 40		15 - 40	
			ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
25 - 36	น้อย	2	10	3	15	1	5	6	10	
37 - 48	ปานกลาง	8	40	5	25	10	50	23	38.3	
49 - 60	มาก	10	50	12	60	9	45	31	51.7	
	รวม	20	100	20	100	20	100	60	100	

จากตาราง 7 แสดงว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี มีคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวทางสังคมระดับน้อยร้อยละ 10 ระดับปานกลาง ร้อยละ 40 ระดับมากร้อยละ 50 ในกลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 มีคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวทางสังคมระดับน้อยร้อยละ 15 ระดับปานกลางร้อยละ 25 ระดับมากร้อยละ 60 ในกลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 มีคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวทางสังคมระดับน้อยร้อยละ 5 ระดับปานกลาง ร้อยละ 50 ระดับมากร้อยละ 45 ในกลุ่มอายุระหว่าง 15 - 40 มีคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวทางสังคมระดับน้อย ร้อยละ 10 ระดับปานกลาง ร้อยละ 38.3 ระดับมาก ร้อยละ 51.7

ตาราง 8 ความถี่และร้อยละของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวทักษะการรับประทานอาหาร
ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับฝึกอบรมได้

เกณฑ์คะแนน	กลุ่มอายุ								
	ระดับ	15 - 23		24 - 32		33 - 40		15 - 40	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
ทักษะการ รับประทานอาหาร (คะแนน)									
34 - 42	น้อย	3	15	-	-	3	15	6	10
43 - 51	ปานกลาง	5	25	5	25	9	45	19	31.7
52 - 60	มาก	12	60	15	75	8	40	35	58.3
	รวม	20	100	20	100	20	100	60	100

จากตาราง 8 แสดงว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี ส่วนมากมีพฤติกรรมการปรับตัวการรับประทานอาหารระดับน้อย ร้อยละ 15 ระดับปานกลาง ร้อยละ 25 ระดับมากร้อยละ 60 ในกลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 ส่วนมากมีพฤติกรรมการปรับตัวการรับประทานอาหารระดับปานกลางร้อยละ 25 ระดับมากร้อยละ 75 ในกลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 ส่วนมากมีพฤติกรรมการปรับตัวทางการรับประทานอาหารระดับน้อย ร้อยละ 15 ระดับปานกลางร้อยละ 45 ระดับมากร้อยละ 40 ในกลุ่มอายุระหว่าง 15 - 40 ส่วนมากมีพฤติกรรมการปรับตัวการรับประทานอาหารระดับน้อย ร้อยละ 10 ระดับปานกลาง ร้อยละ 31.7 ระดับมาก ร้อยละ 58.3

ตาราง 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้ 3 กลุ่มอายุ คือ กลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี, กลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 ปี และกลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 ปี

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	.3590	2	.1795	1.2639
ภายในกลุ่ม	8.0953	57	.1420	
รวม	8.4544	59		

จากตาราง 9 แสดงว่าผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัว ทักษะทางสังคม และทักษะการรับประทานอาหารของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้ 3 กลุ่มอายุ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรม การปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้ 3 กลุ่มอายุ คือ กลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี, กลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 ปี และกลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 ปี

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	.1116	2	.0558	.2222
ภายในกลุ่ม	14.3109	57	.2511	
รวม	14.4225	59		

จากตาราง 10 แสดงว่าผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัว ทักษะทางสังคมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้ทุกกลุ่มอายุ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรม การปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับศึกษาได้ 3 กลุ่มอายุ คือ กลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี, กลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 ปี และกลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 ปี

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	.7626	2	.3813	.3449
ภายในกลุ่ม	6.2998	57	.1105	
รวม	7.0623	59		

จากตาราง 11 แสดงว่าผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัว ทักษะการรับประทานอาหารของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับศึกษาได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงจำเป็นต้องทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติ Scheffe test ดังรายละเอียดในตาราง 12

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ระดับฝึกอบรมได้ 3 กลุ่มอายุ คือ กลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี, กลุ่มอายุระหว่าง
24 - 32 ปี และกลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 ปี

กลุ่มที่	กลุ่มอายุ	คะแนนเฉลี่ย
1	อายุระหว่าง 15 - 23 ปี	2.6175
2	อายุระหว่าง 24 - 32 ปี	2.7925
3	อายุระหว่าง 33 - 40 ปี	2.5200

จากตาราง 12 เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 24 - 32 ปี มีพฤติกรรมการปรับตัวในทักษะการรับประทานอาหารแตกต่าง
จากกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 33 - 40 ปี

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ผลตามระเบียบวิธีทางสถิติแล้วได้แสดงผลมาเสนอในรูปแบบตาราง
ดังนี้

ตาราง 3 ค่าเฉลี่ยและความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคล
ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับกอบรมมาได้กลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี

พฤติกรรมการปรับตัว	จำนวนคน (N)	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	คะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
1. ทักษะทางสังคม	20	49.6	10.75
2. ทักษะการ รับประทานอาหาร	20	52.7	7.70

จากตาราง 3 แสดงว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี มีพฤติกรรมการปรับตัว มีค่าเฉลี่ย ของข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้ ทักษะทางสังคม 49.6 คะแนน หรือมีพฤติกรรมการปรับตัวทักษะทางสังคมอยู่ในระดับมาก ทักษะการรับประทานอาหาร 52.7 คะแนน หรือมีพฤติกรรมการปรับตัวการรับประทานอาหารอยู่ในระดับมาก

ตาราง 4 ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับฝึกอบรมได้กลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 ปี

พฤติกรรมการปรับตัว	จำนวนคน (N)	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	คะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
1. ทักษะทางสังคม	20	50.3	11.96
2. ทักษะการ รับประทานอาหาร	20	55.9	4.48

จากตาราง 4 แสดงว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 ปี มีพฤติกรรมการปรับตัว มีค่าเฉลี่ยของข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้ ทักษะทางสังคม 50.3 คะแนน หรือมีพฤติกรรมการปรับตัวทักษะทางสังคมอยู่ในระดับมาก ทักษะการรับประทานอาหาร 55.9 คะแนน หรือมีพฤติกรรมการปรับตัวการรับประทานอาหารอยู่ในระดับมาก

ตาราง 5 ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับฝึกอบรมได้กลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 ปี

พฤติกรรมการปรับตัว	จำนวนคน (N)	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	คะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
1. ทักษะทางสังคม	20	48.8	8.76
2. ทักษะการ รับประทานอาหาร	20	50.3	9.50

จากตาราง 5 แสดงว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 ปี มีพฤติกรรมการปรับตัว มีค่าเฉลี่ยของข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้ ทักษะทางสังคม 48.8 คะแนน หรือมีพฤติกรรมการปรับตัวทักษะทางสังคมอยู่ในระดับมาก ทักษะการรับประทานอาหาร 50.3 คะแนน หรือมีพฤติกรรมการปรับตัวการรับประทานอาหารอยู่ในระดับปานกลาง

ตาราง 6 ค่าเฉลี่ย และความเบี่ยงเบนมาตรฐานของคะแนนพฤติกรรมกำรปรับตัวของบุคคล
ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นกลุ่มอายุระหว่าง 15 - 40 ปี

พฤติกรรมกำรปรับตัว	จำนวนคน (N)	คะแนนเฉลี่ย (\bar{X})	คะแนนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D)
1. ทักษะทางสังคม	60	49.6	10.4
2. ทักษะทางการ รับประทานอาหาร	60	52.9	7.92

จากตาราง 6 แสดงว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มอายุระหว่าง 15 - 40 ปี มีพฤติกรรมกำรปรับตัว มีค่าเฉลี่ยของข้อมูลต่าง ๆ ดังนี้ ทักษะทางสังคม 49.6 คะแนน หรือมีพฤติกรรมกำรปรับตัวทักษะทางสังคมอยู่ในระดับมาก ทักษะการรับประทานอาหาร 52.9 หรือมีพฤติกรรมกำรปรับตัวทางการรับประทานอาหารอยู่ในระดับมาก

ตาราง 7 ความถี่และร้อยละของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวทักษะทางสังคม ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับฝึกอบรมได้

เกณฑ์คะแนน	กลุ่มอายุ									
	ทักษะทางสังคม (คะแนน)	ระดับ	15 - 23		24 - 32		33 - 40		15 - 40	
			ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
25 - 36	น้อย	2	10	3	15	1	5	6	10	
37 - 48	ปานกลาง	8	40	5	25	10	50	23	38.3	
49 - 60	มาก	10	50	12	60	9	45	31	51.7	
	รวม	20	100	20	100	20	100	60	100	

จากตาราง 7 แสดงว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี มีคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวทางสังคมระดับน้อยร้อยละ 10 ระดับปานกลาง ร้อยละ 40 ระดับมากร้อยละ 50 ในกลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 มีคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวทางสังคมระดับน้อยร้อยละ 15 ระดับปานกลางร้อยละ 25 ระดับมากร้อยละ 60 ในกลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 มีคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวทางสังคมระดับน้อยร้อยละ 5 ระดับปานกลาง ร้อยละ 50 ระดับมากร้อยละ 45 ในกลุ่มอายุระหว่าง 15 - 40 มีคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวทางสังคมระดับน้อย ร้อยละ 10 ระดับปานกลาง ร้อยละ 38.3 ระดับมาก ร้อยละ 51.7

ตาราง 8 ความถี่และร้อยละของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวทักษะการรับประทานอาหาร
ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับฝึกอบรมได้

เกณฑ์คะแนน	กลุ่มอายุ								
	ระดับ	15 - 23		24 - 32		33 - 40		15 - 40	
		ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ	ความถี่	ร้อยละ
ทักษะการ รับประทานอาหาร (คะแนน)									
34 - 42	น้อย	3	15	-	-	3	15	6	10
43 - 51	ปานกลาง	5	25	5	25	9	45	19	31.7
52 - 60	มาก	12	60	15	75	8	40	35	58.3
	รวม	20	100	20	100	20	100	60	100

จากตาราง 8 แสดงว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี ส่วนมากมีพฤติกรรมการปรับตัวการรับประทานอาหารระดับน้อย ร้อยละ 15 ระดับปานกลาง ร้อยละ 25 ระดับมากร้อยละ 60 ในกลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 ส่วนมากมีพฤติกรรมการปรับตัวการรับประทานอาหารระดับปานกลางร้อยละ 25 ระดับมากร้อยละ 75 ในกลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 ส่วนมากมีพฤติกรรมการปรับตัวทางการรับประทานอาหารระดับน้อย ร้อยละ 15 ระดับปานกลางร้อยละ 45 ระดับมากร้อยละ 40 ในกลุ่มอายุระหว่าง 15 - 40 ส่วนมากมีพฤติกรรมการปรับตัวการรับประทานอาหารระดับน้อย ร้อยละ 10 ระดับปานกลาง ร้อยละ 31.7 ระดับมาก ร้อยละ 58.3

ตาราง 9 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้ 3 กลุ่มอายุ คือ กลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี, กลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 ปี และกลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 ปี

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	.3590	2	.1795	1.2639
ภายในกลุ่ม	8.0953	57	.1420	
รวม	8.4544	59		

จากตาราง 9 แสดงว่าผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัว ทักษะทางสังคม และทักษะการรับประทานอาหารของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้ 3 กลุ่มอายุ แตกต่างกันอย่างไม่มีนัยสำคัญทางสถิติ

ตาราง 10 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรม การปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้ 3 กลุ่มอายุ คือ กลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี, กลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 ปี และกลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 ปี

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	.1116	2	.0558	.2222
ภายในกลุ่ม	14.3109	57	.2511	
รวม	14.4225	59		

จากตาราง 10 แสดงว่าผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัว ทักษะทางสังคมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้ทุกกลุ่มอายุ ไม่แตกต่างกัน

ตาราง 11 การวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรม การปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับศึกษาได้ 3 กลุ่มอายุ คือ กลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี, กลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 ปี และกลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 ปี

แหล่งความแปรปรวน	SS	df	MS	F
ระหว่างกลุ่ม	.7626	2	.3813	.3449
ภายในกลุ่ม	6.2998	57	.1105	
รวม	7.0623	59		

จากตาราง 11 แสดงว่าผลการวิเคราะห์ความแปรปรวนของคะแนนพฤติกรรมการปรับตัว ทักษะการรับประทานอาหารของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับศึกษาได้แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 จึงจำเป็นต้องทดสอบความแตกต่างโดยใช้สถิติ Scheffe test ดังรายละเอียดในตาราง 12

ตาราง 12 การเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ระดับฝึกอบรมได้ 3 กลุ่มอายุ คือ กลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี, กลุ่มอายุระหว่าง
24 - 32 ปี และกลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 ปี

กลุ่มที่	กลุ่มอายุ	คะแนนเฉลี่ย
1	อายุระหว่าง 15 - 23 ปี	2.6175
2	อายุระหว่าง 24 - 32 ปี	2.7925
3	อายุระหว่าง 33 - 40 ปี	2.5200

จากตาราง 12 เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มพบว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 24 - 32 ปี มีพฤติกรรมการปรับตัวในทักษะการรับประทานอาหารแตกต่าง
จากกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 33 - 40 ปี

บทที่ 5

สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ความมุ่งหมายของการศึกษาค้นคว้า

1. เพื่อศึกษาความสามารถในการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้ทางด้านอาชีพ โรงพยาบาลราชานุกูล อายุระหว่าง 15 - 40 ปี
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้ทางด้านอาชีพ โรงพยาบาลราชานุกูล อายุระหว่าง 15 - 40 ปี

ขอบเขตของการศึกษาค้นคว้า

1. ประชากร
ประชากรที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อายุระหว่าง 15 - 40 ปี ที่ได้รับการฝึกอบรมด้านอาชีพ โรงพยาบาลราชานุกูล
2. กลุ่มตัวอย่าง
กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้เป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อายุระหว่าง 15 - 40 ปี ที่ได้รับการฝึกอบรมทางด้านอาชีพ โรงพยาบาลราชานุกูล ในปี พ.ศ. 2539 จำนวน 60 คน เลือกกลุ่มตัวอย่างโดยวิธีการจับสลากคัดเลือกเอามา 50%

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เป็นแบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัว Checklist of Adaptive Living Skills (CALs) ของ มอโร และบรูอินิงส์ (Morreau and Bruininks. 1991 แบ่งเป็น 2 ด้าน ดังนี้

ด้านที่ 1 เป็นแบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัวทางสังคม จำนวน 20 ข้อ

ด้านที่ 2 เป็นแบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัวทักษะการรับประทานอาหาร
จำนวน 20 ข้อ

แบบประเมินพฤติกรรมการปรับตัวชุดนี้มีค่าความเชื่อมั่น 0.79

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ผู้วิจัยขอหนังสือแนะนำตัวจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ
ประสานมิตร ติดต่อขอความอนุเคราะห์จากผู้บริหาร โรงพยาบาลราชานุกูล
2. ผู้วิจัยนำหนังสือแนะนำตัวไปโรงพยาบาลราชานุกูลด้วยตนเอง
3. ผู้วิจัยไปสังเกตและศึกษาพฤติกรรมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เป็นราย
บุคคลในช่วงวันจันทร์ถึงวันศุกร์ ระหว่างเวลา 9.00 น. ถึง เวลา 12.00 น. เป็นระยะเวลา
6 สัปดาห์ ตั้งแต่ วันที่ 17 มิถุนายน 2539 ถึง 26 กรกฎาคม 2539
4. นำข้อมูลที่ได้มารวบรวมและวิเคราะห์โดยวิธีการทางสถิติ

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้วิเคราะห์ข้อมูลโดยเครื่องคอมพิวเตอร์โปรแกรมสำเร็จรูปสำหรับการวิจัยทาง
สังคมศาสตร์ (Statistical Package for the Social Sciences Version x :
SPSS^X) ของสถาบันบริการคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยโดยหาค่าต่าง ๆ ดังนี้

1. วิเคราะห์ข้อมูลของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติดังนี้
 - 1.1 การแจกแจงความถี่
 - 1.2 ค่าร้อยละ
 - 1.3 ค่าเฉลี่ย
 - 1.4 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน
 - 1.5 ค่าความเชื่อมั่น

2. ประเมินเกณฑ์ระดับคะแนนพฤติกรรมกรรมการปรับตัวโดยใช้เกณฑ์ดังนี้

2.1 ทักษะทางสังคม

คะแนน 25 - 36 มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย

คะแนน 37 - 48 มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

คะแนน 49 - 60 มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

2.2 ทักษะการรับประทานอาหาร

คะแนน 34 - 42 มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับน้อย

คะแนน 43 - 51 มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับปานกลาง

คะแนน 52 - 60 มีค่าอยู่ในเกณฑ์ระดับมาก

3. การเปรียบเทียบคะแนนพฤติกรรมกรรมการปรับตัวทางสังคม และการรับประทานอาหาร จะทำการวิเคราะห์เปรียบเทียบความแปรปรวนระหว่างกลุ่ม (Analysis of Variances)

สรุปผลการศึกษาค้นคว้า

จากการศึกษาพฤติกรรมกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรม ได้อายุระหว่าง 15 - 40 ปี ปรากฏผลดังนี้

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้อายุระหว่าง 15 - 40 ปี เมื่อพิจารณาเป็นรายกลุ่มอายุ พบว่า ทุกกลุ่มอายุมีพฤติกรรมกรรมการปรับตัว ทักษะการรับประทานอาหารอยู่ในระดับมาก ยกเว้นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีอายุระหว่าง 33 - 40 ปี มีพฤติกรรมกรรมการปรับตัว ทักษะทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

2. พฤติกรรมกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีอายุต่างกันแต่ละกลุ่มอายุ มีพฤติกรรมกรรมการปรับตัวไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาทักษะเป็นรายด้านพบว่า

2.1 บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีพฤติกรรมกรรมการปรับตัวทักษะทางสังคมไม่ต่างกัน

2.2 บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีพฤติกรรมกรรมการปรับตัวทักษะการรับประทานอาหารต่างกัน โดยบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา อายุระหว่าง 24 - 32 ปี มีพฤติกรรมกรรมการปรับตัวทักษะการรับประทานอาหารมากกว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ที่มีอายุระหว่าง 33 - 40 ปี

3. เปรียบเทียบพฤติกรรมการปรับตัวทักษะทางสังคม และทักษะการรับประทานอาหารของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมมาได้ในแต่ละกลุ่มอายุ

3.1 บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมมาได้ในแต่ละกลุ่มอายุ มีพฤติกรรมการปรับตัวทักษะทางสังคมไม่แตกต่างกัน

3.2 บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมมาได้ในแต่ละกลุ่มอายุ มีพฤติกรรมการปรับตัว ทักษะการรับประทานอาหารไม่แตกต่างกัน

อภิปรายผล

1. จากการศึกษาพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา กลุ่มที่มีอายุระหว่าง 15 - 23 ปี พบว่า พฤติกรรมการปรับตัวในเรื่องทักษะทางสังคม และทักษะการรับประทานอาหารอยู่ในระดับมาก ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับกลุ่มอายุนี้ผ่านการฝึกอบรม ทักษะการรับประทานอาหาร ทักษะทางสังคมได้รับการฝึกอบรมหรือฝึกเรียนมาจากโรงเรียนราชานุกูล (กลุ่มการศึกษาพิเศษ โรงพยาบาลราชานุกูล) มาก่อนแล้ว เมื่อมีอายุอยู่ในเกณฑ์ที่กำหนดต้องย้ายการฝึกอบรมเข้าสู่งานอาชีพบำบัด (กลุ่มงานฟื้นฟูสมรรถภาพของโรงพยาบาลราชานุกูล) ซึ่งบุคคลกลุ่มนี้ จึงมีความพร้อมในทักษะทางสังคมและทักษะการรับประทานอาหารอยู่ในระดับมาก ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา (Chia Poh Hong Josephine, 1976) ที่พบว่าในการศึกษาของเขา บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา IQ = 55 ขึ้นไป และได้รับการฝึกเพื่อเตรียมก่อนฝึกอาชีพ และการฝึกทักษะการดำเนินชีวิตแบบพึ่งตนเอง จะมีการปรับตัวในชุมชนที่ดีกว่า

2. จากการศึกษาพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมมาได้ในกลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 ปี พบว่า มีพฤติกรรมการปรับตัวในเรื่องทักษะทางสังคมที่เป็นเช่นนี้เพราะว่า กลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 ปี บางรายไม่ได้ผ่านการฝึกอบรมทักษะทางสังคมมาจากโรงเรียนราชานุกูล (กลุ่มงานการศึกษาพิเศษ) มาก่อนบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่เข้าสู่งานอาชีพบำบัด (กลุ่มงานฟื้นฟูสมรรถภาพ) สามารถมาจากโรงเรียนราชานุกูล และแผนกผู้ป่วยนอกของโรงพยาบาล ซึ่งสามารถเรียกรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาโดยตรงได้ โดยไม่ต้องผ่านการฝึกอบรมจากโรงเรียนราชานุกูลก่อนก็ได้ เพราะกลุ่มบุคคล

ดังกล่าวนี้มีอายุอยู่ในเกณฑ์ที่เข้ารับการฝึกอบรมที่งานอาชีพภาคได้เลย ฉะนั้นผู้เข้ามาโดยไม่ต้องผ่านโรงเรียนราชานุกูลมาก่อน บางรายไม่มีทักษะทางสังคมเลย บางรายพอมิข้าง ส่วนทักษะการรับประทานอาหารอยู่ในระดับมาก เพราะทักษะด้านนี้บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาใช้เป็นกิจวัตรประจำวันอยู่แล้ว ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาวิจัย (ฉลวย จตุกุล, จิราวรรณ ชวัชโยธิน. 2539) ที่พบว่าการใช้ชีวิตในสังคมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา มีความจำเป็นและสำคัญต่อบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา การฝึกทักษะทางสังคมควรมีการพัฒนาความพร้อมทางสังคมอย่างต่อเนื่องตั้งแต่เยาว์วัย เพราะบุคคลดังกล่าวจะเรียนรู้ได้ดีกว่าการฝึกเมื่อโตแล้ว เช่นเดียวกับที่ทักษะทางสังคมเป็นสิ่งจำเป็นต่อมนุษย์ เพราะมนุษย์ไม่สามารถอยู่ได้โดยลำพังตนเองได้ ต้องมีเพื่อน มีกลุ่มสังคมที่จะดำรงชีวิตอยู่ด้วยกัน ดังนั้นทักษะทางสังคม จึงจำเป็นสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา เพราะจะทำให้สามารถจัดการกับสภาพแวดล้อมปกติ เช่น ครอบครัวได้ โดยไม่เป็นภาระกับบุคคลอื่น (สุขุมมาล เกษมสุข. 2535)

3. จากการศึกษาพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 ปี พบว่า มีพฤติกรรมการปรับตัวในทักษะทางสังคม และทักษะการรับประทานอาหารอยู่ในระดับมากเพราะบุคคลกลุ่มนี้ สามารถช่วยเหลือตนเอง สามารถเดินทางไปได้ และกลับที่พักอาศัยของตนเองได้ด้วยตนเอง และกลุ่มบุคคลดังกล่าวนี้ได้รับการฝึกอบรม ผ่านการเตรียมฝึกทักษะมาก่อนเป็นเวลานานตามลำดับขั้นตอนของโปรแกรมการฝึกสอน ฝึกอบรมของงานอาชีพภาคจนเกิดความเคยชินและชำนาญมีประสบการณ์จากการเรียนรู้ที่ผ่านมาจนสามารถที่จะมีความมั่นใจกล้าที่จะเผชิญกับสถานการณ์ภายนอกที่เกิดขึ้นได้ สามารถแก้ปัญหาเฉพาะหน้าได้ตามความสามารถที่ตนเองมีอยู่ ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาวิจัย (ชวลา เขียรธนู. 2538) ที่พบว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการฝึกสอนอยู่เป็นเวลานาน และเป็นประจำ ความสามารถในทักษะสังคม และทักษะการรับประทานอาหารที่เกิดขึ้นจะแตกต่างจากบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ไม่เคยได้รับการฝึกทักษะ หรือได้รับการฝึกแต่ไม่ต่อเนื่อง อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

4. จากการศึกษาและ เปรียบเทียบพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้ในแต่ละกลุ่มอายุ พบว่า มีพฤติกรรมการปรับตัวทักษะทางสังคม และทักษะการรับประทานอาหารโดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่ตรงตามสมมุติฐานการวิจัยที่คาดหวังไว้ ที่เป็นเช่นนี้เพราะว่าโรงเรียนและครอบครัวมีส่วนร่วมในการฝึกสอน และฝึกอบรม

าให้บุคคลเหล่านี้ปฏิบัติตนให้อยู่ในสังคมได้เหมือนคนปกติ ดังที่ (โพลิน คาโพรินทร์. 2537) กล่าวไว้ว่าครอบครัวเป็นกลไกสำคัญในการช่วยพัฒนาสังคม การจะพัฒนาความสามารถที่ดีให้เกิดขึ้นในครอบครัว การช่วยเหลือเกื้อกูลในครอบครัวจะเป็นแหล่งสนับสนุนทางสังคมที่สำคัญที่สุด

ข้อสังเกตที่ได้รับจากการวิจัย

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาควรได้รับการฝึกทักษะทางสังคม และทักษะการช่วยเหลือตนเอง ทักษะการรับประทานอาหาร ทักษะการดูแลสุขภาพอนามัย และทักษะด้านอื่น ๆ อย่างต่อเนื่อง เพื่อให้เกิดการเรียนรู้ และช่วยตัวเองได้มากที่สุด
2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาชอบที่จะได้รับแรงเสริม รางวัล คำชมเชย เป็นแรงจูงใจในการทำงาน
3. การจัดกลุ่มบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในชั้นการเรียนการสอนควรจัดให้มีบุคคลดังกล่าวนี้ อยู่ในชั้นเรียนประมาณกลุ่มละ 7 - 10 คน ต่อครู 1 คน และผู้ช่วยสอน 1 คน และผู้สอนควรได้รับการศึกษาอบรมทางด้านการศึกษาพิเศษ (ด้านความบกพร่องทางสติปัญญา) มาก่อน และมีความเข้าใจ และมีความรัก อดทน เสียสละให้กับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาให้มากที่สุด เพื่อจะได้ร่วมกันพัฒนาให้เขาประสบความสำเร็จในการทำงานที่จะดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีศักยภาพเป็นที่ยอมรับของสังคมต่อไป
4. การกำหนดเวลาเรียนหรือโปรแกรมการเรียนการสอนสำหรับบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ควรกำหนดคาบชั่วโมงการเรียนการสอน ไม่เกินคาบละ 15 - 20 นาที เพราะหลังจากเวลานี้แล้ว บุคคลกลุ่มดังกล่าวนี้จะไม่มีสมาธิ และขาดความสนใจในการเรียนการสอน

ข้อเสนอแนะทั่วไป

จากการศึกษาวิจัยพบว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีอายุระหว่าง 15 - 40 ปี มีพฤติกรรมปรับตัวทักษะทางสังคม และทักษะการรับประทานอาหารอยู่ในระดับมาก ยกเว้นกลุ่มที่มีอายุระหว่าง 24 - 32 ปี ที่มีทักษะทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งได้กล่าวไปแล้ว ในการอภิปรายผล บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่มีอายุระหว่าง 24 - 32 ปี

เป็นกลุ่มที่ควรได้รับการช่วยเหลือเอาใจใส่ดูแลเช่นเดียวกับบุคคลอื่น ๆ เพราะบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาถือว่าเป็นทรัพยากรสำคัญของประเทศชาติ ต่างก็มีความต้องการอยู่ร่วมกันสังคมได้อย่างปกติสุขสามารถทำประโยชน์ให้แก่ตนเอง ครอบครัว ที่มีคุณค่าหากได้รับการพัฒนาให้ถูกทางในระดับที่สากล เห็นได้จากกรณีที่สหประชาชาติได้ประกาศสิทธิของบุคคลพิการ เมื่อปี พ.ศ. 2518 ระบุหลักการของการอยู่ร่วมกันของบุคคลพิการ และบุคคลปกติ ซึ่งต้องมีการช่วยให้บุคคลพิการพัฒนาความสามารถของเขาเองในด้านต่าง ๆ สิทธิของบุคคลพิการที่ระบุไว้ได้แก่ สิทธิที่จะได้รับการยอมรับนับถือในฐานะมนุษย์ สิทธิพื้นฐานที่จะมีชีวิตที่ดี และสมบูรณ์เท่าที่จะเป็นไปได้เช่นเดียวกับบุคคลปกติ สิทธิที่จะได้รับการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคม การศึกษาและฝึกอาชีพ สิทธิที่จะได้รับการช่วยเหลือแนะนำเกี่ยวกับการจัดหางาน และบริการอื่น ๆ ที่จะช่วยให้บุคคลเหล่านี้ สามารถพัฒนาความสามารถ และทักษะ เพื่อจะเข้าร่วมในสังคมของบุคคลปกติได้เร็วขึ้น (สภาคนพิการทุกประเภท. 2530)

จากที่ศึกษาพบว่า ต้องการให้การช่วยเหลือบุคคลกลุ่มนี้ก่อนในเรื่องพฤติกรรมการปรับตัวทักษะทางสังคม เพราะทักษะด้านนี้มีความจำเป็นที่จะต้องปรับตัวให้เข้ากับบุคคลอื่นได้ เพื่อจะสามารถดำรงชีวิตอยู่ในสังคมได้อย่างมีความสุข ดังนั้นบิดามารดาหรือผู้ปกครองจึงมีส่วนร่วมในการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคมกับบุตรที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาอย่างมาก เพราะการฟื้นฟูสมรรถภาพทางสังคมจะเริ่มการกระทำทั้งที่บ้านและที่โรงเรียน เพื่อฝึกให้สามารถช่วยเหลือตนเองในกิจวัตรประจำวัน และเรียนรู้สิ่งแวดล้อมและสังคมครอบครัว เพื่อจะสามารถปรับตัว และมีทักษะทางสังคมที่ตั้งคากกล่าว (วารี ทะวานนท์. 2534) ที่กล่าวว่าทักษะทางสังคมเป็นสิ่งจำเป็น และมีความสำคัญต่อมนุษย์ เพราะมนุษย์ไม่สามารถจะอยู่ได้ตามลำพัง ต้องมีเพื่อนและกลุ่มสังคม เพื่อที่จะดำรงชีวิตอยู่ร่วมกัน มีการติดต่อสัมพันธ์กันพึ่งพาอาศัยกัน บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้รับการฝึกทักษะทางสังคมที่เหมาะสมจะเป็นรากฐานในการดำรงชีวิตในสังคมต่อไป เพราะทักษะทางสังคมเป็นทักษะพื้นฐานอันจะทำให้มนุษย์สามารถสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลอื่นในชุมชนได้อย่างเหมาะสม มีการแสดงออกทางพฤติกรรมอย่างถูกต้องตามสังคมนิยมและกาลเทศะ

ข้อเสนอแนะในการวิจัย

1. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในด้านทักษะการดูแลสุขภาพ ทักษะเกี่ยวกับเพศศึกษา ทักษะการดูแลเครื่องแต่งกายทักษะการจับถ่าย ทักษะการแต่งกาย
2. ควรมีการศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในช่วงอายุต่ำกว่า 15 ปี และช่วงอายุสูงกว่า 40 ปี
3. ควรมีการศึกษาพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในระดับเรียนได้

ကဏ္ဍ

ที่ ทม 1007/0689

บัณฑิตวิทยาลัย

มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

25 มกราคม 2539

เรื่อง ขอความอนุเคราะห์

เรียน ผู้อำนวยการโรงพยาบาลราชานุกูล

บัณฑิตวิทยาลัย ขอรับรองว่า นางสาวทองทิพย์ ธนกาญจน์ เป็นนิสิตระดับปริญญาโท
วิชาเอกการศึกษาพิเศษ ของมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร

นิสิตผู้ที่มีความประสงค์จะมาติดต่อขอความสะดวกในการศึกษาค้นคว้า เพื่อทำวิทยานิพนธ์
เรื่อง การศึกษาพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้ อายุ
ระหว่าง 15 - 40 ปี

ทั้งนี้อยู่ในความควบคุมดูแลของ

ดร.พัชรวิทย์ เกตุแก่นจันทร์ ประธาน

ศ.ดร.ผดุง อารยะวิญญู กรรมการ

สิ่งที่นิสิตฯขอความอนุเคราะห์ คือ ขอศึกษาสังเกตความสามารถพฤติกรรมปรับตัว
ของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้ อายุระหว่าง 15 - 40 ปี ในระหว่าง
เดือนกุมภาพันธ์ ถึงเดือนมีนาคม 2539 เพื่อเป็นข้อมูลในการทำวิทยานิพนธ์

บัณฑิตวิทยาลัยหวังเป็นอย่างยิ่งว่าท่านจะกรุณาให้ความร่วมมือในครั้งนี้ และขอขอบคุณใน
ความช่วยเหลืออนุเคราะห์ใด ๆ ที่ท่านจะโปรดฯให้แก่บัณฑิตผู้นี้ด้วย

ขอแสดงความนับถือ

(นางสาวศิริยุภา พูลสุวรรณ)

บัณฑิตวิทยาลัย

คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย

โทร. 2584119

แบบประเมินพฤติกรรมปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ชื่อ..... นามสกุล..... อายุ ปี

วันที่..... เดือน พ.ศ.

งานอาชีพ/นัด กลุ่มงานฟื้นฟูสมรรถภาพ โรงพยาบาลราชานุกูล

ผู้สังเกต.....

ลำดับที่	รายการประเมิน	ประเมินผล						หมายเหตุ
		สังเกต ครั้งที่ 1		สังเกต ครั้งที่ 2		สังเกต ครั้งที่ 3		
		ทำได้	ทำไม่ได้	ทำได้	ทำไม่ได้	ทำได้	ทำไม่ได้	
1.	ทักษะการรับประทานอาหาร เงยหน้าขณะกำลัง รับประทานอาหาร							
2.	ใช้ช้อนตักอาหารได้							
3.	ชิมอาหารว่าร้อนหรือไม่ ก่อนรับประทานอาหารหรือดื่มน้ำ							
4.	ตักอาหารจากภาชนะกลาง ลงในจานของตนเอง ในปริมาณที่เหมาะสม							
5.	ใช้ช้อนและส้อมแบ่งอาหาร เป็นชิ้น ๆ เช่น เนื้อ หมู							
6.	ใช้ส้อมจิ้มอาหารแข็งที่เป็น ชิ้นเล็ก ๆ ได้ เช่น เนื้อ							

ลำดับที่	รายการประเมิน	ประเมินผล						หมายเหตุ
		สังเกต ครั้งที่ 1		สังเกต ครั้งที่ 2		สังเกต ครั้งที่ 3		
		ทำ ได้	ทำ ไม่ได้	ทำ ได้	ทำ ไม่ได้	ทำ ได้	ทำ ไม่ได้	
7.	เคี้ยวและกลืนอาหาร อย่างช้า ๆ							
8.	กลืนอาหารก่อนรับประทาน ต่อไป							
9.	เปิดถุงใส่อาหารหรือ แกะกระดาษ ใบบตอง ถุงที่ห่อ หรือใส่อาหารได้							
10.	หยิบขึ้นมาถือและรับประทาน อาหารประเภทที่ต้องใช้มือถือ เช่น ขนมปัง							
11.	ปอกเปลือกผลไม้ เช่น ผลส้ม หรือใช้คัตมีนิ้วมือได้							
12.	รวบรวมและล้อมรวมกัน วางไว้บนจานเมื่อรับประทาน อาหารเสร็จแล้ว							
13.	ใช้ผ้าหรือกระดาษเช็ดปาก และเช็ดมือ ขณะรับประทาน อาหารได้							

ลำดับที่	รายการประเมิน	ประเมินผล						หมายเหตุ
		สังเกต ครั้งที่ 1		สังเกต ครั้งที่ 2		สังเกต ครั้งที่ 3		
		ทว่าดี	ทว่าไม่ดี	ทว่าดี	ทว่าไม่ดี	ทว่าดี	ทว่าไม่ดี	
14.	ยกแก้วน้ำดื่มได้เอง							
15.	หน้าจากขวดหรือเหยือก ใส่แก้วได้							
16.	ดื่มน้ำหรือของเหลวจาก กระป๋องหรือแก้วทรงกระบอก เปิดเป็นรูบนฝา							
17.	นํ้าแก้วไปเติมนํ้าจากก๊อกได้							
18.	ดื่มน้ำที่พุ่งจาก เครื่องดื่มน้ำ สาธารณะพร้อมทั้งใช้มือหรือ เท้ากด							
19.	เปิดกล่องรอยาใช้หลอดเจาะรู หรือกรรไกรตัดหรือดึง เช่น กล่องนม							
20.	เสียดอาหารหรือของหวานที่ติด ริมฝีปากเข้าปากได้ เช่น ไอศกรีมแท่ง							

แบบประเมินพฤติกรรมปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา

ชื่อ..... นามสกุล..... อายุ ปี

วันที่..... เดือน พ.ศ.

งานอาชีพบังคับ กลุ่มงานฟื้นฟูสมรรถภาพ โรงพยาบาลราชานุกูล

ผู้สังเกต.....

ลำดับที่	รายการประเมิน	ประเมินผล						หมายเหตุ
		สังเกตครั้งที่ 1		สังเกตครั้งที่ 2		สังเกตครั้งที่ 3		
		ทำได้	ทำไม่ได้	ทำได้	ทำไม่ได้	ทำได้	ทำไม่ได้	
1.	ทักษะทางสังคม รู้จักสิ่งของรอบ ๆ ตัว เช่น โต๊ะ เก้าอี้ ประตู หน้าต่าง ฯลฯ							
2.	สบตากับบุคคลที่กำลังพูด เมื่อร่วมในการสนทนา							
3.	นั่งอยู่กับบุคคลอื่นไม่ซ้่าพ้อ แม้ ของตนเองได้ เช่น ร้านอาหาร รถประจำทาง							
4.	แสดงให้เห็นว่า จาคนคุ้นเคย ได้ เช่น ยิ้มให้							
5.	หันไปมองเมื่อได้ยินคนเรียก ชื่อตนเอง							

ลำดับที่	รายการประเมิน	ประเมินผล						หมายเหตุ
		สังเกต ครั้งที่ 1		สังเกต ครั้งที่ 2		สังเกต ครั้งที่ 3		
		ทำ ได้	ทำ ไม่ได้	ทำ ได้	ทำ ไม่ได้	ทำ ได้	ทำ ไม่ได้	
6.	เล่นตามลัทธิงูได้แม้ไม่มีคน อยู่ด้วยในบริเวณนั้น							
7.	ยกมือไหว้ กล่าวคำ สวัสดี เมื่อคนอื่นจากไป							
8.	ปฏิบัติตามคำขอร้องที่มีลำดับ ขั้นตอน 2 ขั้นตอน 1 ได้ เช่น นำจานไปวาง และหยิบผ้า เช็ดโต๊ะ							
9.	ถามค่าง่าย ๆ ได้ เช่น ซื้อข้าวไหม ซื้อน้ำไหม							
10.	ตอบคำถามเหตุผลง่าย ๆ ได้ เช่น อะไร ที่ไหน							
11.	ให้การช่วยเหลือเมื่อถูกขอร้อง เช่น ยกของ							
12.	พูดได้ชัดเจน เมื่อพูดสนทนา กับคนอื่น							
13.	รู้จักผลัดกันเล่นกับคนอื่น ๆ ได้ เช่น การต่อรูปภาพ							

ลำดับที่	รายการประเมิน	ประเมินผล						หมายเหตุ
		สังเกต ครั้งที่ 1		สังเกต ครั้งที่ 2		สังเกต ครั้งที่ 3		
		ทำได้	ทำไม่ได้	ทำได้	ทำไม่ได้	ทำได้	ทำไม่ได้	
14.	แบ่งปันสิ่งของ เช่น ของใช้ หรือของเล่นกับคนอื่น ๆ							
15.	สนุกสนานกับกิจกรรมต่าง ๆ มากกว่า 1 คน							
16.	ปฏิบัติตามกฎระเบียบต่าง ๆ ในสังคมได้ เช่น ที่โรงเรียน บ้าน ที่ทำงาน							
17.	รอคอยสิ่งของที่ต้องการจาก คนอื่น และเพื่อนที่กำลังเฝ้าอยู่							
18.	รู้จักขอความช่วยเหลือ หรือ คำแนะนำจากคนอื่น และ เพื่อนได้							
19.	ปฏิบัติตามกิจกรรมตามคำสั่งที่ ได้รับมอบหมายได้							
20.	ให้การช่วยเหลือผู้อื่นโดย ไม่ต้องให้ร้องขอ							

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- กัลยา สุตะบุตร. "การแบ่งประเภทของภาวะปัญญาอ่อนตาม ICD 10," วารสารราชานุกูล. กันยายน - ธันวาคม 2535.
- ขนิษฐา เทวินทรภักดี. การดูแลบุคคลพิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมมาธิราช, 2531.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. สำนักงาน รายงานการวิจัยการศึกษาความต้องการและ เอกสารทางการศึกษาของผู้ที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. ม.ป.ท., ม.ป.ป.
- โครงการเผยแพร่ความรู้สู่ประชาชน. "การรับประทานอาหารร่วมกับครอบครัว," กลุ่มงานการพยาบาล. สถาบันสุขภาพเด็กแห่งชาติมหาราชินี หนังสือพิมพ์เดลินิวส์, 2541.
- ฉวย จตุกุล. "เมื่อลูกเป็นปัญญาอ่อน," วารสารราชานุกูล. มกราคม - เมษายน 2531.
- ฉวย จตุกุล และจิรวรรณ รัชชโยธิน. รายงานการวิจัย การวิเคราะห์ และประเมินผลโครงการอบรมทักษะการเป็นพ่อแม่เด็กปัญญาอ่อน. กรุงเทพฯ : โรงพยาบาลราชานุกูล กรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข, 2539.
- ชวลา เขียรธนู และคนอื่น ๆ. การศึกษาเปรียบเทียบทักษะทางสังคมของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาที่ได้ฝึกอบรมในสถาบันเฉพาะกับผู้ที่ไม่เคยฝึกอบรมในสถาบันเฉพาะบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. รายงานการวิจัย โรงพยาบาลราชานุกูล, 2537.
- ฐศรี วงศ์รัตนะ. เทคนิคการใช้สติดีเพื่อการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : ศูนย์หนังสือจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530.
- นิภา นิธยานน. การปรับตัวและบุคลิกภาพจิตวิทยาเพื่อการศึกษา. กรุงเทพฯ : สารศึกษาคาเรียนท์, 2530.
- บุญธรรม กิจปรีดาบริสุทธิ์. เทคนิคการสร้างเครื่องมือรวบรวมข้อมูลสำหรับการวิจัย. คณะสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยมหิดล ศาลายา นครปฐม, 2537.
- ประภาพันท์ กรโสภียกาจ. "การศึกษาเด็ก," เอกสารคำสอนวิชาประถม 301. กรุงเทพฯ : ภาควิชาหลักสูตรและการสอน คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2527.

- ผดุง อารยะวิญญู. การศึกษาพิเศษในปัจจุบัน. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร. 2523.
- พูนสุข จิตรบุสนธ์. ปัญหาของนักเรียนวัยรุ่นต่อการปรับตัวให้เข้ากับสิ่งแวดล้อมโรงเรียน. วิทยานิพนธ์ ค.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2530. อัดสำเนา.
- ไพสิน คำไพรินทร์. สัมพันธภาพในครอบครัวกับการปรับตัวทางสังคมของบุคคลปัญญาอ่อน หลังการจำหน่ายออกจากโรงพยาบาลราชานุกูล. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.
- พัชรวิวัลย์ เกตุแก่นจันทร์. "ภาวะความบกพร่องทางสติปัญญา." การฟื้นฟูสมรรถภาพและการจ้างงานบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2537.
- พวงรัตน์ ทวีรัตน์. วิธีการวิจัยทางพฤติกรรมศาสตร์และสังคมศาสตร์. กรุงเทพฯ : สำนักทดสอบทางการศึกษาและจิตวิทยา มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2535.
- รัตนา ยัญทิพย์. ความสัมพันธ์ระหว่างการอบรมเลี้ยงดูพฤติกรรมตอบสนองระหว่างบุคคล และการปรับตัวของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3. ปรินญาณินพนธ์ กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2522. อัดสำเนา.
- เรียมแก้ว กนกพงศ์ศักดิ์. ชีวิตาใหม่ของบุคคลปัญญาอ่อน. โรงพยาบาลราชานุกูล กรมการแพทย์, มิถุนายน 2533.
- เรียมแก้ว กนกพงศ์ศักดิ์ และกัลยา สุตะบุตร. ตำราจิตเวชศาสตร์. สมาคมจิตแพทย์แห่งประเทศไทย, 2536.
- ล้วน สายยศ และอังคณา สายยศ. หลักการวิจัยทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : ศึกษาพรจำกัด, 2528.
- วารี หะวานนท์. การสัมมนาผู้บริหารเรื่องการจัดบริการเพื่อบุคคลปัญญาอ่อนในประเทศไทย. กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุขร่วมกับมูลนิธิคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์ โรงพิมพ์การศาสนา, 2534.
- _____ . ชุดฝึกทักษะทางสังคม คู่มือสำหรับผู้สอน. มูลนิธิช่วยเหลือคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย ในพระบรมราชูปถัมภ์, 2534.

- วารินทร์ สายโอบเอื้อ และสุณีย์ ชีรดากร. จิตวิทยาการศึกษา. นนทบุรี : โรงพิมพ์
สถานสงเคราะห์หญิงปากเกร็ด กรมประชาสงเคราะห์, 2522.
- ศิริโรสภาคย์ บุรพาเดชะ. จิตวิทยาทั่วไป. ม.ป.ท. 2539.
- ศรียา นิยมธรรม. การเรียนรู้ร่วมสำหรับเด็กปฐมวัย. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : 2534.
- สมาน กำนันดี. การอบรมเลี้ยงดูของพ่อแม่ที่มีผลต่อการปรับตัวของเด็ก. ปริชญานิพนธ์
กศ.ม. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร, 2521. อัดสำเนา.
- สภาคนพิการทุกประเภท. วารสารราชานุกูล. 5(3) : กันยายน - ธันวาคม 2520.
- สุชามาล เกษมสุข. การสอนทักษะทางสังคมในชั้นประถม. คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัย
ศรีนครินทรวิโรฒ, 2535.
- สุชาติ สาคกรเสถียร. โครงการศึกษาเพื่อพัฒนาแนวทางและรูปแบบการฝึกงานบ้านแก่
บุคคลปัญญาอ่อนของศูนย์ฝึกอาชีพปัญญาอ่อนและโรงงานในอารักขาของโรงเรียน
ปัญญาอ่อน. กรุงเทพฯ : มูลนิธิช่วยคนปัญญาอ่อนแห่งประเทศไทย, 2527.
- สุปานี สันธนะ. จิตวิทยาเด็ก. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์,
2531.
- สุรินทร์ สุทธิชาติพิทย์. จิตวิทยาเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์อักษรบัณฑิต, 2530.
- สุภาพรรณ โครตรจรัส. ความสัมพันธ์ระหว่างปัญหาการปรับตัวกับผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของ
นิสิตจุฬาลงกรณ์. กรุงเทพฯ : ภาควิชาจิตวิทยา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2527.
- สุวิททา ปิณฑะแพทย์. จิตวิทยาพัฒนาการ. พิมพ์ครั้งที่ 3. ม.ป.ท., 2527.
- หน่วยงานศึกษานิเทศก์, กรมสามัญ. ช่วยหนูดูแลตนเอง คู่มือประกอบภาพสำหรับครูและ
ผู้ปกครองในกรณีฝึกทักษะการช่วยเหลือ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์การศาสนา, 2536.
- อุ้นเรือน อาภาพัสตร์. การปรับพฤติกรรมในเด็กปัญญาอ่อน. ฝ่ายจิตวิทยา โรงพยาบาล
ราชานุกูล, ม.ป.ป. อัดสำเนา.
- Anderson, John R. An Investigation of the Effect of Ground Social
Skill Training on the Inappropriate Social Behavior of Mentally
Retarded Adults. Dissertation Abstracts International December,
1978.

- Ashmen, A. and J. Elkins. Educationg Children with Special Needs.
Sydney : Prentice Hall of Australia, 1990.
- Brown, L.G. Williams and Crowner A. A Collection of Papers and
Programs Related to Public School Services for Severely
Handicapped Students. Madison, Wisconsin : Madison Public
Schools, Department of Vocational Education. 1974.
- Breckenridge, E. Child Development" Philadelphia : Soundress, 1986.
- Clifford J. Drew, Donald R. Logan and Michael L. Hardman. Mental
Retardation : A Life Cycle Approach. Fifth Edition. Merrill
Publishing Company, 1992.
- Cheri Hoy and Noel Gregg. Assessment the Special Educator's Role.
Cole Publishing Company Pacific Grove, California, 1992.
- Chia Poh Hong Josephine. Evaluation of the Effectiveness of the
Schools Social Skills Curriculum in Preparing our intellectionally
Disabled School Aged 18 years for Successpul Home Living.
1976.
- Grossman, J. Classification in Mental Retardation. Washington :
American Association on Mental Deficiency, 1983.
- Macmillan, D.L. Mental Retardation in School and Society. 2nd.,ed.
Boston : Little Brown. 1982.
- Marion, Erikson. The Mentally Retarded Child. New York : Mac Million
Company, 1967.
- Morreau E. and R. Bruininks. Checklist of Adaptive Living Skills
(CALs). Allen, Texas, 1991.
- Rick Hebbler. "Modification in the Mannual on Norminology and
Classification in Mental Retardation," American Journal of
Mental Deficiency Vol. p.3, January, 1981.

Stroman, F. Duane. Mental Retardation in Social Context. Boston :
University Press of America, 1989.

ประวัติย่อของผู้วิจัย

ชื่อ นางสาวทองทวี ธนกาญจน์

เกิดวันที่ 2 ตุลาคม พุทธศักราช 2499

สถานที่อยู่ปัจจุบัน 84/73 ถนนวิภาวดี-รังสิต ตำบลทุ่งสองห้อง

อำเภอดอนเมือง กรุงเทพฯ

ตำแหน่งหน้าที่การงานปัจจุบัน เจ้าหน้าที่อาชีวบำบัด 4 งานอาชีวบำบัด

กลุ่มงานฟื้นฟูสมรรถภาพ โรงพยาบาลราชานุกูล ถนนดินแดง

อำเภอห้วยขวาง สังกัดกรมสุขภาพจิต กระทรวงสาธารณสุข

ประวัติการศึกษา

พ.ศ. 2522	ประกาศนียบัตรวิชาชีพชั้นสูง วิทยาลัยเทคโนโลยีและอาชีวศึกษา วิทยาเขตเทคนิคกรุงเทพ ทุ่งมหาเมฆ กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2525	ประโยคครูมัธยม (ป.ม.) วิทยาลัยเทคโนโลยี และอาชีวศึกษา วิทยาเขตพระนครใต้ กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2528	ปริญญาตรีครุศาสตร์บัณฑิต วิทยาลัยครูสวนสุนันทา กรุงเทพฯ
พ.ศ. 2540	การศึกษามหาบัณฑิต (วิชาเอกการศึกษาพิเศษ) มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร กรุงเทพฯ

การศึกษาพฤติกรรมการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา
ระดับฝึกรวมได้ อายุระหว่าง 15 - 40 ปี

บทคัดย่อ
ของ
ทองทวี รัตนกาญจน์

เสนอต่อมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ ประสานมิตร เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรปริญญาการศึกษามหาบัณฑิต วิชาเอก การศึกษาพิเศษ

มีนาคม 2541

การวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาความสามารถในการปรับตัวของบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้ในโรงพยาบาลราชานุกูล อายุระหว่าง 15 - 40 ปี กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ระดับฝึกอบรมได้ อายุระหว่าง 15 - 40 ปี ไม่มีความพิการซ้ำซ้อน เป็นบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในโรงพยาบาลราชานุกูล กรุงเทพมหานคร จำนวน 60 คน โดยวิธีการจับฉลากกลุ่มตัวอย่าง จะได้รับการประเมินพฤติกรรมการปรับตัวทักษะทางสังคม และทักษะการรับประทานอาหาร เป็นจำนวนทักษะด้านละ 3 ครั้ง ต่อบุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา 1 ราย รวม 6 สัปดาห์ ๆ ละ 5 วัน วันละ 3 ชั่วโมง เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบประเมินพฤติกรรม การปรับตัวของมอโร และบรูอินนิงส์ โดยมีค่าความเชื่อมั่น 0.79 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ ข้อมูล คือ คอมพิวเตอร์ ร่วมกับโปรแกรมสำเร็จรูป ชื่อ SPSS^X ผลการวิจัยปรากฏดังนี้

1. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มอายุระหว่าง 15 - 23 ปี มีพฤติกรรม การปรับตัวทักษะทางสังคมอยู่ในระดับมาก และมีพฤติกรรมปรับตัวการรับประทานอาหาร อยู่ในระดับมาก
2. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในกลุ่มอายุระหว่าง 24 - 32 ปี มีพฤติกรรม การปรับตัวทักษะทางสังคมอยู่ในระดับปานกลาง และมีพฤติกรรมปรับตัวการรับประทานอาหาร อยู่ในระดับมาก
3. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในกลุ่มอายุระหว่าง 33 - 40 ปี มีพฤติกรรม การปรับตัวทักษะทางสังคม และทักษะการรับประทานอาหารอยู่ในระดับมาก
4. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา ในกลุ่มอายุระหว่าง 15 - 40 ปี มีพฤติกรรม การปรับตัวทางสังคมอยู่ในระดับมาก และมีพฤติกรรมปรับตัวการรับประทานอาหารอยู่ใน ระดับมาก
5. บุคคลที่มีความบกพร่องทางสติปัญญาในแต่ละกลุ่มอายุมีพฤติกรรมปรับตัวทักษะทาง สังคม และการรับประทานอาหารไม่แตกต่างกัน ที่ระดับนัยสำคัญที่ .05

A STUDY ON THE ADAPTIVE BEHAVIORS OF THE TRAINABLE
MENTALLY RETARDED PERSONS, AGE 15 - 40 YEARS

AN ABSTRACT

BY

THONGTHAWEE THANAKARN

Presented in partial fulfillment of the requirements for the Master
of Education degree in Special Education
at Srinakharinwirot University

March 1998

The purpose of this research was to study the adjustment ability of the 15 - 40 years old Persons with mental retardation at the trainable level in Rachanukul Hospital, Bangkok. The sample consisted of 60 Persons with mentally mental retardation at the trainable level and having no other handicapping conditions. The sample was selected by using Simple random sampling in order to evaluate social and eating behavior adjusment. The time used for evaluating was 3 times a day for 6 weeks. The Adaptive behaviors Test was used as instrument for the experiment which yielded the reliability of 0.79 level. The collected data were analyzed using computers with SPss-x program. The results was as follows.

1. The mentally retarded persons aged 15 - 23, were good both in social behavior adjustment and in eating behavior adjustment.

2. The mentally retarded persons, aged 24 - 32, were at the moderate level in social behavior mild and good in eating behavior adjustment.

3. The mentally retarded persons, aged 33 - 40, were good in both social and eating behavior adjustment.

4. The mentally retarded persons, aged 15 - 40, were good in social behavior adjustment and in eating behavior adjustment.

5. The mentally retarded persons in each age group showed difference in both social behavior and eating behavior adjustment significunt at .05 level.